

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
Egy soros hirdetés sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

VÖRSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Nemzetiségi vizsoly.
- Tisza István az aradi mandátumról.
- A külföldi főherceg.
- Pikler Gyula lemondása.
- Egyetemet Aradnak.
- Egyenlenség a Justh-pártban.
- Letartóztatott ügyvéd.
- Két öngyilkosság a fővárosban.

Főiskolát Aradnak!

Arad, július 11

Arad csöndes, Arad szavát nem hallatja! Demeczky Mihály tervezete szerint ezért nem is jut neki a főiskolák. Egyszerre hat legmagasabb fokozatu iskolával akarja a koalíciós kormány megbízottja a magyar felsőbb oktatás rég vajudó kérdését megoldani. Lázás izgalommal olvassuk a városok névsorát. A koronázó Pozsony, a kuruc Kassa, a kálvinista Róma - Debrecen, — az ország második fővárosa — Szeged, a gazdag Temesvár, a héttornyú Pécs és sehoh, semerre Arad. Arad nem lármázott, a vértanuk városa csendesén meghuzódott, félrelökték, átgázoltak rajta, tudomást se vettek róla. Mint a tatárjárás pusztította volna el az ország Mekkáját. Hős vértől pirosult, gyászter sóhajta köszöntünk!

Eszre sem véve, mellőzve, mert nem volt aki figyelmeztette az országot, a kormányt, hogy itt a nagy Alföld és Erdély között él és küzd egy

város, melynek egy ország az adása, mely mindenét oda adta, a történelmi dicsőségért, a gyászos emlékekért, a melynek neve hosszú időig a reményt, a jobb kort, a hajnalhasadását jelentette.

Elfelejtve és félrelökve, megszegyenülve látjuk, hogy hiába való volt minden erőfeszítés, a magyarságnak védőbástyáját elmosták a hullámok, Aradnak a nemzet történetében nincs hivatás szánva.

A lelkiismeret mardosása még keserűbbé, még elviselhetlenebbé teszi sorsunkat. Mert a végzetes megfélekezés, mely a főiskolák szétosztásának tervében jelentkezik, ennek a szép városnak a büne, amely őshazója egy nevezetes találmánynak. Aradi specialitás a „lefűrészelési rendszer.“ Néztük tétlenül és tünyan a magyar városok versengését a főiskolákért. Nem volt e városnak egyetlen fia sem, aki felverte volna a polgárságot a lustaságból és kinyitva szeméit, rámutatott volna, mi történik szerte az országban. Nem mert senki a tömeg fölé emelni tekintetét, mert ha megkíséréli, nyomban előkerül a nagy fűrés, melylyel az átlagon felülemelkedő fejet úgy nyisszantják le, hogy a gillotinból sem gördül elegánsabban a fej a fűrészporsos kosárba. Kinek lenne kedve és bátorsága Aradon az egész várost érdeklődő tervvel a fórumra lépni? Hogy megkövezzék, nyársra huzzák és le-

fűrészeljék a fejét? Ez senkinek sem lehet az életcélja. Az öt egyetemi városban generációk hevültek a főiskola kérdéseért. Nálunk nemzedékek jöttek, nemzedékek multak és egyebet, mint a radnai-ut és a Tehén-utca aszfaltozását nem hallhatták. Az aszfalt, a fekete, piszkos aszfalt ennek a városnak a szimbóluma. A négyzetcentiméternyire kiszámított utburkolatot mutatja fel a főszámvevő a tizenkét millió korona konverziója alkalmával, mint évtizedes kulturmunka eredményét. Eldicsékszünk vele, hogy már Mikalaka határában az idegen Európába érkezik, mert a radnai ut aszfalt burkolata „előnyösen különbözteti meg“ Aradot Mikalakától. A kultúra mögött meghuzódó apró-cseprő üzletecskék lebonyolításában pazarolta el a törvényhatóság az erejét. Mig mások háborút viselnek, nagy és szent anyagi javakért, addig Arad ereje elfecsérelődik abban, hogy a felzuduló közvéleményt megnyugtassa és izzadással bukkanjon rá egy ötletre, melylyel a pótadó emelkedését megindokolja.

Az automobilon száguldó nagyvur mellett a gólyalábon bandokoló énekes koldus között verseny támadna, vajjon melyik érne előbb célhoz? Az utóbbi csak úgy, ha el dobná falárait — s repülőgépre ülne. Vajjon Aradban lesz-e annyi erő, hogy egyszerre széttepijen mindent, a mi a mozgását megkötötte és repüljön, magasra száll-

Kártyázó asszonyok.

(Budapesti levél.)

Amikor az ördög bibliájának frázisát halljuk, mindig az erősebb nem gyöngéjére gondolunk, pedig a kártyaszervelem hatalmas módon grasszál a nők között, sőt az eifajulásban látamosabb bajokat okoz a Tell Vilmos szoknyás hiveinek sorában.

Az utóbbi években csaknem minden pesti asszony blattverés kedvéért dődik, az ugynevezett asszonyzsurokon, a zárkörű extra fogadónapokon pedig egyebet sem csinálnak, mint angén-t, ferbli-t, ujabban páer t; de — fájdalom — ellentétben a női kalpokkal — makacsul tartja divatját a kocsijátának bélyegzett huszonegyes is. Tudjuk, hogy ettől lenézden fordul el minden valamirevaló gentleman s régóta kiszorult már a konfistán okra, vagy a füstös külteki bájzlik-ba. A teré- és lipótvárosi szalonok Madame Recamir je (náluk persze Reichné a neve) és Maame Sevigné-je (itt Singerné önagysága) a legdálabb lovagról is megfélekedezik, ha a görbhatu stüsi vadászszal kerül szembe a letűt elitebálok epigonja: a piknik, sőt a five o'clock ted sem azt a főcélt szolgálja már, — kevés kivétellel — hogy a lányok jó pártit csináljanak, csak az asszonyok akarnak jó kártyapártit összehozni...

Minden vérbeli alsóátékos ismeri és alkalmazta is már a régi viccet. Amely szerint odaszól a paccerező parternek:

— A fészkes . . . fenyő üssön belé a Jelinekbe!

— Miért?

— Amióta a lóvasutat megszüntette és villamost járat, minden gebe kaláberezni akar. S ennek a normájára sóhajta mostanában nem egy férfi:

— Az ördög vinné el azt a Bärcezt!

— ?

— Polgármester létére nem tud elbánni ezzel a rémes drágasággal.

Ez a fohász rendszerint az asszony panasza után száll az égnek. A menyecske után, aki elkártyázta a konyhapénzt s dupla hével szidatja utóbb a drágaságot, szegény gyautilan Bärcezyval együtt. A viccet pedig nem azért reprodukáltam, mintha nagyon szellemesnek tartanám, — csak a karakterizáló célzata miatt. S ennél a kesernyés apercu nél is kevesebb humort látok a kártyazeurokban. Sőt a rendőri emlékeim közt motoszkálván, nem kell a konkrét példáért messzire nyúlni. Tíz napja sices, hogy egy budapesti, nagyon ismertnevi orvos járt a főkapitányságon s kétségbeesetten panaszkodott az inspekción Géguss kapitánynak:

— E'tűnt a feleségem! Az istenért, gyors intézkedést kérek, mert valami katasztrófa érhetett...

Hajnali öt óra volt. És egy jószimatu detektív, Schön Jereimás, félórán belül kinyomozta az asszonyt — lakásán. Néhány perccel előbb tért haza, de a viláért se akarta elmondani, hol járt. Dálfelé, amikor a férj már dühöngve

emlegette a válópért, kinyögte végre a menyecske, hogy reggeleg kártyázott. Nem volt rá energiája, hogy abbahagyja, mert százhusz koronával uszott.

Az időt — de csakis az időt — tekintve, kisebb szenvedélyvel folyik a kártyázás az Országos Kaszinóban, ahol elegáns külön bályisága van a nőknek. Rövidebb ideig, de annál nagyobb összegekben csatáznak a zoldasztós asztalnál. Bizonyos körökben köztudomásos, hogy nagy éjszakai bakk (baccaraty és snoc) (ohernin de fer) járja a Fészek-klubban, ahol pár hete csinos botrány is történt, mivel az asszonyok nem engedtek maguk közé egy „egyedülálló művésznőt“.

Eddig az előkelőség... Külföldön, főképp Párisban nagyszabású kártyabarlangok virágnak, amelyeknek hölgyek a vezetői, vagy legalább slepper-ek (főbajtói, akik a pénzes áldozatokat kerítik) Minálunk ilyen még nincs, de alkalmi slepper bővea akad s a főkapitányságon két női sipista is szerepel már a büntügyi nyilvántartásban.

Hogy külföldön a hölgyek szeretnek csalni, azt minden férfi tapasztalhatta, valahányszor kártyázott velük. De egymás közt borzasztóan korrektek s csak a ferbliben — amelynél mindenféle ravaszkodásnak íg tér jut — szoktak hajbakapni. Nők okozták a legtöbb affért Montekarlóban és Oziendben is, ahol sokszor hidegvérrel elosenik a tétet is egy-egy poentör elől. Az is igaz, hogy néha

jon és felvegye a harcot, az élet-halál harcot — a főiskoláért?

Demečky Mihály tervezete a koalíciós kormány kultuszminiszterének megbízásából készült és nem olyan természetű a kérdés sem, hogy negyvenyolc órán belül megoldható. Meg aztán a csalhatatlan pápa is tévedhet; mert a kánoni jog szerint is meg van engedve, hogy a rosszul informált papától a jobban informált papához forduljon a hívó. Aradváros törvényhatóságának feladata, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel meggyőzze mindazokat, a kiket illet, hogy Demečky tervezete a legvégzetesebb tévedések sorozata. Elejétől végig hibás, ha nem abból indul ki, hogy egyetlen magyar városa van ennek az országnak, mely méltó és feltétlenül alkalmas kerete egy tudományos főiskolának — akár egyetemnek, akár műegyetemnek — és ez Arad. Arad mindenekelőtt és a többiek csak másodsorban.

Demečky Mihály javaslatának elkészítésénél elfelejtett a térképre pillantani. Csak ezért kerülhetett el figyelmét, hogy Arad fekvése, vasuti összeköttetései, Erdélyhez való relációja mind hangosan figyelmeztetik azt, aki akár egyetemnek, de kiváltkép műegyetemnek keres helyet, hogy Aradon akadjon meg a szeme. Elkerülhetetlen és szembeszökő természet-szerűséggel vezetnek ide a balkáni kereskedelmi utak, a melyeken a magyar ipar termékei elhagyják az országot. A vaggongyár, a tekeztilyár, az automobil és cukorgyár bizonyára nem Galiciát választották piacukul, mikor arra határozták el magukat, hogy Aradon telepednek meg. Liszt iparunk kiváló képviselője, szesztermelésünk büszkesége, a Neuman testvérek gyára vajjon nem a balkán konjunkturáit gondolzza féltő gonddal és nem a levantei piacok kedvéért emeli technikáját bámulatot keltő nivóra?

De ki akar Athénbe baglyot vinni? Kinek kell bizonyíték ahhoz, hogy Arad, a nemzetiségi széttagoltságból egységes magyar kulturgócpontra fejlődött város, az etnografiai, történelmi és etikai feltételek bővében, anyagi erővel is legalább oly mértékben rendelkezik, mint bármelyik más magyar város. Polgárainak gazdagsága, fővárosias életmódja, mind-mind tanúság tétel amellet, hogy itt a városias élet magas fokot ért el.

A város rendelkezésére álló tekintélyes alapítványok, a Weitzer- és Spitzer-hagyatékok vajjon nem teszik-e lehetővé, hogy a főiskola kérdésének megoldása pénzügyi nehézségekbe ne ütközzék?

Weitzer János fejedelmi ajándéka direkte a műszaki főiskola létesítését akarja könnyűvé tenni, Spitzer Ignác bőkezű hagyománya nem-e alapja egy orvosi fakultásnak, mely egy modern kórház vételét tételezi fel?

De rendelkezésre áll a város egész vagyona, ha kell polgárainak áldozatkészsége a végsőkig fokozódik. Itt olyan polgárság él, mely város fejlesztési célokra éjjelt nappalá téve és dolgozva milliókat áldozott és áldoz. A jelen kor gyermekei már unokáikról gondoskodnak és adósságot halmoznak fel, hogy Arad kultur város legyen. Ki merné egy pillanatra is kétségbe vonni, hogy ha a törvényhatóság hívószava elhangzik, hogy akkor nem telik meg ezüsttel és arannyal a tudományosság oltára?

A tanács és a közgyűlés felelőssége megmérhetetlen e pillanatban. Tudásuk és lelkesedésük legjavát kell adniok, hogy Arad mellőzése által ejtett esorbát kiköszöröljék. A koalíciós kormány tervét ez a mostani kormány elfogadni nem köteles. Azt hisszük, ha a jól szervezet mozgalom az egész országot meg fogja győzni Arad igazáról és az egész nemzet segít ahhoz, hogy Arad egy főiskola révén kárpótolja eddigi vérvesztés-

gét, akkor a kormány sem zárkózhatik el annak belátása elől, hogy a hazai tudománygyökereit sehol úgy el nem mélyitheti, mint Aradon.

Felekezeti viszály. A sokat emlegetett borromei enciklika Magyarországon is felidézte a felekezeti viszályt. Egy kalocsai hiradás szerint ugyanis Várossy Gyula kalocsai érsek X. Pius pápa „Editae saepe“ kezdetű, ugynevezett Borromeo-enciklikáját (Litterae encyclicae de S. Carolo Borromeo, expleto anno trecentesimo ab impertitis eidem sacris honoribus) julius kilencedikeről kelt XIII. pástorlevelében egyházmegyei papsága alól kihirdette. Ez a papai enciklika tudvalevőleg mélyen sérti a protestánsokat.

A kalocsai érsek az egyetlen magyar főpap, aki a protestánsokatsértő es harcias enciklikát promulgálta. A hazai protestantizmus körében nagy mozgalmat kelt a kalocsai érsek harcias pástorlevele.

Egy hírlapíró fölkereste a protestantizmus egyik vezérferfiát Zsilinszky Mihályt, ki az enciklika kihirdetésére vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Nem akarom hinni, hogy megtörtént volna, mert ennek beláthatatlan következményei lesznek. A protestantizmus nem fogja eltűnni ezt az inzultust s barmi fog következni, ezért a felelősség nem érneti a protestantizmust, mert az csak védekezni fog a támadással szemben.

Budapestről jelentik: Az enciklika ügyében ma délután a miniszterelnök is nyilatkozott. Nyilatkozatának bátor, erélyes es szabadelvű hangja meg fog nyugtatni mindenkit. Khuen gróf a *Budapesti Tudósító* munkatársának azon kérdésére, van-e tudomása a dologról, ezt felelte:

— Hivatalosan nincs még az újról tudomásom es nem is volt eddig módomban meggyőződni a kihirdetés megtörténtéről. Kijelentem, hogy a mennyiben az enciklika tényleg kihirdetett volna, ezt a legnatározottabban helytelenem. Az enciklika kihirdetése felet nem lehet egyszerűen napirendre tenni. Elhatározott szándékom, hogy erélyesen utját vagom minden oly kísérletnek, amely a vallásfelekezetek közötti békének megzavarását célozza.

Ebben az ügyben a képviselőház szerdai ülésen uterpellálni fognak es a miniszterelnök nyomban válaszol.

Küldöttség egy képviselőnél. Budapestről jelentik: *Kállai* Tamás országgyűlési képviselőnél ma két küldöttség jelent meg, abból az alkalomból, hogy Kállai kilépett a Justh pártból. A küldöttségek, amelyek korendi, illetve felső sófalvai választásból állottak, helyeselték képviselőjük elhatározását s további bizalmukról biztosították.

egy-egy bájos mosolylyal lefegyverzik a rekrimináló férfit...

Meg kellett érnünk néhány éve, hogy kizárólag nők számára létesített kártyabarlangot is lelepleztek a fővárosban. A Váci-köruton egy cukrászda-helyiség mögött volt a titkos helyiség, amint annak idején megírtam. Amikor a rendőrség behatolt, tizeennyolc hölgyet lepett meg. Részben előkelő családok tagjai voltak s ezért az eset legtöbb részletét eltitkolták a szenzációra éhes nyilvánosság elől.

A vendégek közt nagy pánik keletkezett, amikor a detektívek berontottak. Két hölgy menten elájult, mások szinte sóbálványá meredve álltak a szoba közepén. Voltak olyanok, akik paml gra, székre dültek s úgy takarták el az arcukat. Három is így szólta el magát:

— Jaj, ha a férjem tudná!

Amikor Dömjén felügyelő vallatni kezdte őket, fures jelen tek játszódtak le.

— Mi a neve? — kérdezte például egy csinos hölgytől, aki akkor tehetséges kezdő volt, ma pedig a Nemzeti Színházjőnévű tagja.

— Horváth Emma.

— Hol lakik?

— Dohány-utca 2. szám, — hangzott a gyors válasz.

— Noné! Hisz ott a zsidó templom áll.

— Két hölgy se akadt, aki az igazi nevet mondta be volna. A lakásukat szintén eltitkolták es csak a „hazaigazolás“ segített... A rendőrség nem is firtatta soká, mert csak rájuk akart ijeszteni, hogy elmenjen a kedvük

a játékbarlang látogatásától. Csak azt a két nőt büntették meg, akik a büntanyát alapították.

A Fészek-be, vagy ép az Országos Kaszinó ba persze nem jut be a detektív. S törvényhozási reform nélkül hasztalanul is keresné a módját. Így aztán Kreosányi detektívőnök nem tehet róla, mikor egy egy férj nemcsak Bárczyval, hanem vele es Bodával kapcsolatban is emlegeti a — szenteket.

Keserves rehabilitációra is adott már alkalmat Tell Vilmos. A mult év novemberében öngyilkossá lett egy fiatal urind (Nádor utcai ügyvéd felesége) s a pletyka fölkapta akkor vele együtt valami házibarát nevét is. De kiderült, hogy nem afféla szerelmi bánat, hanem súlyos kártyavesztesség érlelte meg a Tizián-haju asszonyban halálos tervét... Hasonló — ha nem is épp ily drámai végű — affér, tu catjával lehetne felsorolni. Egyrésztük épp fordítottja a Nádor utcai esetnek; nem egy asszony a kártya aszjal mellől, a vesztesége miatt lép félre.

Szanáló-módszert pedig itt csak nagyképű ember javasolhat. Szerencsés véletlen az olyan, ami egy játékony egyesületben történt két esztendeje. Ott „lefraklizáltak“ egy volt államtitkár feleségét, aki csaknem háromezer korendit vesztett. A férje alaposan intézkedett: nemcsak a kártyázás szűnt meg, hanem az egylet is, — illetve beolvadt egy másik hasonló egyesületbe, amelyben már híre-hamva sincs a kártyának.

Tábori Kornél.

Nemzetiségi viszály.

A képviselőház ülése.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 11.

A Ház hangulata máris olyan, mintha néhány viharos ciklust álltak volna ki, pedig ma csak a tizedik ülése volt a képviselőháznak. Mélyeseges unalom ömlik el a Házra s az erősen megritkult padosorok mutatják azt az igen nagy részvétlenséget, amelylyel a képviselők a felirati vita iránt viselkednek. Most, hogy a párt-korifeusok elmondották mondanivalóikat, a képviselők, pártkülönbség nélkül, nem kíváncsiak arra, vajjon mit is mondhatnak a közhatónak. Az ülés egyetlen kisebb kaliberű érdekessége Mihályi Tivadar nemzetiségi képviselő felszólalása volt, aki az elmúlt országgyűlésben megszokottnál lényegesen csendesebb, nyugodtabb tenorban fejtette ki a nemzetiségi párt programját s terjesztette be az ő külön feliratukat.

(Kettős mandátumok.)

Alig negyven képviselő előtt nyitja meg az ülést egy negyed 11 órakor Berzeviczy Albert elnök. Felolvassák a múlt ülés jegyzőkönyvét és hozzászólás nélkül bitelesítik.

Mihályi Péter jegyző felolvassa a végleg igazolt képviselők névsorát.

Apponyi Albert gróf felszólalt s kérte, hogy a kettős mandátum képviselőknél külön ki kell tüntetni, hogy melyik mandátum alapján vétettek fel.

Elnök hangsúlyozza, hogy a névsort ily értelemben állították össze. Majd folytatja előterjesztéseit. Újlag felhívja a több mandátumot nyert képviselőket, hogy nyolc napon belül jelentsek be, melyik mandátumot tartják meg. Ennek kapcsán a Ház elé terjeszti Tisza István gróf levelét, amelyben bejelenti, hogy az ugrai mandátumról lemond és Aradot tartja meg.

(A felirati vita)

Elnök: Napirend szerint következik a felirati javaslat tárgyalása.

Az első felszólaló Preszly E. mér, pártkülső függetlenségi volt, aki heves támadást intéz a kormány ellen a választási visszaélések miatt s végül kijelenti, hogy a választójog kérdésében csatlakozik a Justh-párt felirati javaslatához. (Éljenzés baloldaltól.)

(A nemzetiségi álláspont.)

Mihályi T. nemzetiségi azzal kezd, hogy a nemzetiségi képviselőket a választások alatt a legképtelenebbül molesztálták.

Elnök: Kérem a képviselő urat, hogy egy közlelbbi padban foglaljon helyet, mert a gyorsírók nem tudnak jegyezni.

Pozsgay Miklós: Eredj valamelyik miniszteri székre.

Mihályi Tivadar előre jár és folytatja beszédét. Fejtegeti a nemzetiségi párt programját és hivatását, majd azt bizonygatja, hogy nemzetiségi kérdés van. A választások eredménye a parlamenti krízist csak elodázta, de meg nem oldotta. A mostani többség csak a hatóságok erőszaknak és a vesztegetéseknek köszönheti létét. Addig nem lesz rend, amíg az általános választói jogot meg nem valósítjuk.

A gyülekezési és szótiszabadság sincsen biztosítva. Fölpanaszolja, hogy a nemzetiségi vezetők még mindig a foházban sanyalódnak.

Egy hang jobbról: Irredentistákkal nem tárgyalunk!

Mihályi Tivadar: Mi sem vagyunk irredentisták. Mi sohasem megváltunk azon a határon, amelyet az ország, a dinasztia és monarchia érdeke megszab. Beszél a nemzetiségi ismeretes "séreleimről". Kifogásolja, hogy a román iskolákban sok lőt vesztegetnek a magyar szó tanítására, amely idő alatt pedig anyanyelvükön sokat tanulhatnak. Azt mondják rólunk, hogy kifelé grótlalunk. Mi sohasem voltunk a magyarok éltségei.

Novák János: Hát 8 ban kik gyilkolták a magyarokat? (Zajos helyeslés balról.)

Mihályi Tivadar: A nemzetiségi képviselők mindig hazáruzódnak. (Derűltég. A legtöbb helyen a kö igazgatási hatóságok mérgezik el a helyzetet.

Felkiáltások: Mi van a bankokkal?

Mihályi Tivadar: A magyar pénzintézetek nem adnak pénzt, tehát kényszerűségről kell nemzetiségi bankokat alapítani. Beszél a telepítési és bérleti rendszerről, amely a nemzeti ségieknek éppen olyan kárára van, mint a magyar kizsákdárlásnak. Nem akar az ur osztály ellen izgatni, de kívánja, hogy az ellentéteket egyenlitsék ki. Az általános választói jogot követeli és tiltakozik az ellen, hogy mint Szabó István kívánja, a kerületek kikerítése címén a nemzetiségi jogait elveszítsék.

Mihályi Tivadar tovább is Szabó szombati beszéde nyomán halad. Az erdélyi viszonyokról és erre vonatkozólag felolvass egy közleményt a „Huszadik Század”ból.

A cikk Farkas Pállal foglalkozik, az ő tanulmányát támadja és boncolja. Farkas Pál idegesen mozgolódik a helyén, majd felugrik és ide, oda jár a munkapárti képviselők közt. Ugyalézik, tanácsot kér, mert fölmegey az elnöki emelvényre és sug va' amit a jegyzők fülébe.

Mihályi Tivadar már husz perce olvassa a Huszadik Század cikkét, mikor az elnök rácsönget és figyelmezteti, hogy a Ház sokkal kíváncsiabb az ő véleményére, mint a folyóirat cikkére.

— Kérem, még csak öt sor! — könyörög Mihályi, mire megengedik neki, hogy az öt sort felolvassa.

A felolvasás után, déli tizenkét órakor, Mihályi betérjeszti a nemzetiségi feliratát, amelyben ezek bizalmatlanságuknak adnak kifejezést a kormány párt iránt. Magyarországon az állami szükségletek ellátására a most meglévő alkotmánykeretek elégtelenek, ezért szükséges a kibővítés: az általános, szűkös, egyenlő választójog. Hangoztatja a törvényhozás két tényezője közötti viszonyt. A Romániával és Balkán államokkal kötendő szerződéseket is sürgeti és erre vonatkozó törvényjavaslat betérjesztését kéri a királytól. A nemzetiségi kérdés megoldására vonatkozólag a trónbeszédben semmi se volt, erre nézve is intézkedéseket kér a felirati javaslat, melyet zajos éjtjenzéssel fogadnak a nemzetiségek.

A nemzetiségek feliratának betérjesztése után az elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Farkas felol.)

Szünet után Farkas Pál személyes megámatatás címén szólal fel. Reflektál Mihályi szavaira. Mihályi többször idézett bizonyos passzusokat Farkas Pálnak a nemzeti kérdéstről írt egyik munkájából s azt állítja, hogy Farkas hamis tendenciák alapján írt a nemzetiségi kérdéstről. Farkas hangsúlyozza, hogy ő minden elfoglaltság nélkül a leghelyesebb és legalaposabb információk alapján nyult ehhez a kérdéshez s statisztikai adatokkal képes mindent bizonyítani. Arról van ugyanis szó, hogy nemzetiségi kérdés nincs, tisztán az agitátorok csinálják, nem a szegény románok, hanem a román bankok és a tehetősek, akik a nemzetiségi kérdés segélyével kiuzsorazzák a nemzetiségi választókat.

(A nemzetiségek ellen.)

Ezután Issekutz Győző szólalt fel. Mihályi beszédével és a nemzetiségek feliratával polemizál. Fejtegeti, hogy a nemzetiségeknek nincs joguk sérelmi politikát folytatni. Az egyes felszólalókkal polemizál ezután s visszautasítja azt a vádat, hogy a munkapárt a szabadelvű párt feltámadása. Azt fejtegeti, hogy ha Khuen-Hédervary miniszterelnök továbbra is törekedni fog programjának megvalósítására, akkor támogatni fogja őt. Az általános választói joggal szemben mindenkor meg fogja védelmezni a nemzeti állam érdekeit. A többség felirati javaslatához csatlakozik.

Az ülés ezzel véget ért.

MULATSÁGOK.

(=) Parkünnepély Soborsinban. Tegnap folyt le a Vörös Kereszt egyesület Soborsini fiókjának nagyszabású parkünnepélye. Az ünnepély színhelye a Hunyady grófi park volt, amelyet a grófi pár a legnagyobb előzékenységgel engedte át a jótékony célu mulatság céljaira. Az ünnepélyen körülbelül 2000-en vehettek részt. A park sátrakkal volt tarkítva és a sátrakban

különösen, ahol a virágot és a pezsgőt árulták, vig élet folyt. Konfetti, díjlövészet, tekeverseny és lovaglőverseny nyújtottak a publikumnak szórakozást. A grófi pár mindent elkövetett, hogy a megjelentek jól érezzék magukat, s ez teljes mértékben sikerült is. Este táncmulatság volt, amelyen a környék notabilitásai közül számosan résztvettek.

Egyenetlenség a Just-pártban.

A vezér veresége. — A politika eseményei.

Távirati tudósítás.

Arad, július 11.

Politikai körökben — írja egy fővárosi hétfői lap — sokat beszélnek mostanában arról az egyenetlenségről, amely a Justh pártban a választások lezajlása óta lappang. Hogy ez az egyenetlenség még ki nem tört, annak közvetlen oka az, hogy Justh Gyula intakt személye és egyéniségének sulya még féken tudja tartani az elégedetlen elemeket.

Beavatott helyeken nyíltan pertraktálják az egyenetlenség okait is. Legelső oka természetesen a kudarcra végződött választási campagne ban keresendő. Emiatt azonban nyíltan nem mernek panaszkodni még a volt képviselő-párttagok sem, mert hiszen minden botnak két vége van s előre igazán nem lehetett tudni, hogy a közvéleményre melyik pártnak programja lesz a legnagyobb hatással.

Ami azonban a Justh-párt zömét mindjárt az első pártértekezleten szembállította a szívós akaratu és egyenes jel emü vezérrel, az a választói jog kérdése volt. Igaz ugyan, hogy a párt, hosszú és kemény tusa után, az általános, titkos és községenként való választói jog álláspontjára helyezkedett, de azt a nyílt színvallást még ma sem óhajtják Holló Lajos és legbensőbb barátai, akik bizalmas beszélgetések során azt állítják, hogy Magyarországon a választói jog titkossága egyenesen nemzeti öngyilkosság volna.

Ez az elvi nézeteltérés természetesen bomlasztó erővel hat a pártra, lelohasztja a harci kedvet s az együttérzésben rejlő erőt is csökkenti. Világos jel erre, hogy Justh Gyula eltökélt szándéka és terve ellenére a párt most már végleg lemondott az obstrukció gondolatáról, mert a választói jog titkosságának ellenzői nyíltan hangoztatták, hogy résztvennének ugyan az obstrukcióban, de csak tíz-husz perces beszédet mondanának, ami természetesen gyökerében megfojtaná a harci akciót.

Az osztrák pénzügyminiszter Budapesten.

Bilinski lovag, osztrák pénzügyminiszter vasárnap este fel 10 órakor Bécsből Budapestre érkezett. Kisérétében volt Willner osztályfőnök és Devez titkár, akikkel Bilinski az „Angol királynő” szállóban szállt meg. Ma délelőtt Bilinski megkezdte a tárgyalásokat a magyar pénzügyminiszterrel, hogy megállapodás jöhessen létre azokban a nagyfotosságú közgazdasági és pénzügyi kérdésekben, amelyek szükségessé tették a két miniszter tárgyalását.

Ma délelőtt 10 órakor Bilinski lovag Lukács László pénzügyminiszternél tett látogatást. Több olyértelmű jelentéssel szemben, mint hogyha az ez alkalomból folytatandó tárgyalások során csak a bankkérdés egész komplexuma kerülne megbeszélésre, e tárgyalásoktól azonban az osztrák képviselőház elnapolása következtében minden más kérdés megvitatása ki volna zárva, a „Budapesti Tudósító” ületékes helyről

való értesülése alapján megállapítja, hogy a mai tárgyalás felőleli mindazokat a függő pénzügyi szakkérdéseket, amelyek Magyarországot és Ausztriát közösen érdeklik.

Tisza, Justh, Bánffy.

A felirati vitában a pártok betérjesztették javaslataikat, s a vita ezután a rendes mederben fog lefolyni. Nagyobb érdeklődést csak Tisza István gróf felszólalása kelthet, amit holnapra várnak. Justh Gyula egy hírlapíró előtt kijelentette, Tisza István gróf felszólalását várja s ezzel kíván foglalkozni. Bánffy Dezső báró még nem határozta el magát a vitában való részvételre, ha mégis felszólalna, akkor külön feliratot fog betérjeszteni.

A képviselőház elnöke a Justh-párt körhelyiségében.

Budapestről jelentik: Berzeviczy Albert a képviselőház elnöke Angyal József háznagygyal ma látogatást tett a Justh-pártban. A pártkörben Justh fogadta őket. A pártnak majd valamennyi tagja jelen volt. Berzeviczyék majdnem egy órát töltöttek a pártkörben, melynek szép berendezését nagyon dicsérték. Mikor Justh a munkapárt körhelyiségei iránt érdeklődött, a házelnök megjegyezte, hogy a kör helyiségeit meg kellett nagyobbítani, mire Justh tréfálkozva mondta:

— Legjobb volna, ha Magyarországon a politikai pártok oly klubhelyiséget vennének fel, amelyeket, mint a harmonikát, hol kihuzni, hol összecusni lehetne.

Aztán a felirati vitáról beszélgettek. Berzeviczy határozottan megoáfolta azt a híresztelést, mintha ő az állami számvevőszék elnöki állására volna kizemelve.

A bíráló bizottságok tagjai.

Budapestről jelentik: A nemzeti munkapárt ma este hét órakor értekezletet tartott, amelyen a kormány részéről a miniszterelnök, továbbá Székely és Hazai miniszterek voltak jelen. Parozel Dezső elnök bejelentette, hogy a képviselőház a szerdai ülésre tűzte napirendre a bíráló bizottság tagjainak megválasztását, minek folytán szükségessé vált a munkapárti és az ellenzéki pártok között a számarányoknak megfelelőleg, az a megállapodás jött létre, hogy a kilenc bizottságba a Kossuth párt nyolc, a Justh-párt ha a néppárt két tagot jelöl. Ehhez képest a munkapárt az első két bizottságba 5—5 a többi két bizottságba 6—6 tagot jelöl. Nyegre László jegyző ezután felolvasta a kijelölt bizottság javaslatát, melyet a párt elfogadott. Az elnök megjegyezte, hogy a bizottságokba való jelölésnél tekintetbe kellett venni azt a körülményt, hogy csak azok lehetnek a bíráló bizottság tagjai, kiknek mandátuma ellen sem petíció sem kérvény be nem adatott.

VÁROS ÉS MEGYE.

A külvárosok csatornázása. Ma járt le az Erzsébet és Sarkad külvárosok csatornázási munkálataira kiírt pályázat határideje. Nyolc vállalkozó adott be ajánlatot, melyet a gazdasági szék ma tartott ülésén bontott fel. Pályáztak: Rossi és Pellegrini (Arad) 563,286 koronával, Melokko Péter (Budapest) 645,064, Walla József (Budapest) 634,693, Kotsis Lajos (Arad) 463,151, Steiner József (Arad) 627,891, Fodor és Reisinger (Arad) 538,997, Pellegrini Dávid és Neubauer (Arad) 526,419 és Mairovitz M. és fia (Rudna) 582,778 koronával. A mérnöki hivatal és számvevőség átazámitása után, holnap az építészeti bizottság tárgyalja az ajánlatokat és javaslatot tesz a közgyűlésnek.

Tisza István az aradi mandátumról.

Jelölő gyűlés Ugrán.

Távirati tudósítás.

Arad, július 11.

Vasárnap bucsuzott Tisza István az ugrai kerülettől. Az ugrai községében ebből az alkalomból mintegy 1000 választó gyűlt egybe a környékről. Összejöttek Tisza bihari hívei is teljes számban. Beöthy László dr., Telegdy József, Ertsey Péter dr., Radnik Gábor és Hoványi Géza dr. országos képviselők, Miskolczy Ferenc dr. főispán, Fráter Barnabás alispán, Markovits Antal pártelnök, az összes fősztolga-bírák és nagybirtokosok. Tisza István gróf felesége, Bölöny József s Bölönyné Nedeczky Ferike társaságában jött. Velük volt ifj. Tisza István gróf is.

Tisza István gróf beszélt elsőnek és a következő beszédet mondotta:

Tisztelt Polgártársaim! Az a diadal, mely a nemzeti munkapárt lobogóját az ugrai kerületben győzelemhez vezette, nem szorított csupán erre a kerületre. hanem végigsöpört az egész országon és a valódi eredményt biztosító magyar politikai elem diadalát hirdeti. Benső megelégedéssel s az isteni gondviselés iránti hálával fogadhattuk a győzelmet. A múlté már a sötét aggodalom, mely elfogott bennünket akkor, mixer látuk, hogy bizonytalanság sodorta el a kormány hajóját a politikai kalandok ingatag teyeren.

— Engemet a győzelem nehéz elhatározás elé állított, mert az aradi kerület is megajándékozott bizalmával. Most rám hárul a felelősség, hogy a két mandátum közül melyiket fogadjam el. Én barátaim, mint mindig és mindenütt az életben a kötelesség szavára hallgattam. Mórlegeltem, hogy pártunk ügyének és az ország közérdekének, mely mandátum elfogadásával teszek nagyobb szolgálatot. Ha lemondok az aradiról, kétségessé válik vajjon meglehet-e tartani a párt számára azt a kerületet, mely hosszú időn át függetlenségi volt. Országos érdek tehát, hogy megtartsam az aradi mandátumot. Még egy ok készített erre. Ismerem e kerület szavazó polgárságát, pártunk iránti rendületlen hűségét és bizom abban, hogy lemondásom után megtaláljuk azt a férfit, kivel diadalra lehet vinni pártunk zászlaját... Nem vonhattam le más következtetést, mint hogy hálás szívvel megköszönve a bizalom eklatáns megnyilvánulását, az aradi mandátum elfogadására határozom el magamat.

— Vég elenül keserves lenne (rám nézve ez az elhatározás, ha azt jelentené, hogy bucsut veszek Ugrától. Közös örömrünk és munkálkodásunk, valamint aggodalmaink szempontjából nem jelent az semmit, hogy én az ugrai, vagy más kerület bizalmából ülök-e a Házban, mert ha akarnék se tudnék elválni Ugrától. Ide fűz minden. A családi, a szülőház fogalmával függ össze minden. Itt látom azokat, a fájdalom már öszülő férfiakat, akik mikor én még serdülő ifju voltam, már a közélet terén munkálkodtak. Itt vannak azok a férfiak, akik már meglete emberek voltak, mikor én politikai pályám kezdetén állottam. Itt látom azt a fiatalságot felserdülni, amely remélem készséggel fejleszti majd a köztünk levő kölcsönös bizalom kapcsait. Bizom istenben, hogy soha elszakadói nem fognak ezek a kapcsolatok. Ha nem is leszek képviselője a kerületnek, választópolgára leszek és részt akarok kérni az Önök munkájából. Önökkel vállalva akarok a közügyekért dolgozni, mint azt eddig is tettem.

Ha nem is leszek képviselője e kerületnek, azért nyitva áll a polgárság előtt és bennem támogatóra talál minden jogos kérése.

— Nem bucsu ez. Nem is érzem ennek a hangulatát. Az az egész változás, hogy más kerület bizalmával togoz ezután a képviselőházban ülni, de magamat ezen kerület képviselőjének is fogom érezni. Hálásan köszönöm bizalmukat, amelyet avval fogom meghálálni, hogy igazi tanácsadójuk és segítőjük igyekszem lenni. A kerület bizalma arra is kötelez, hogy javaslattal lépjek elő (Halljuk.) Van egy férfi, ki velem együtt haladva, a kerület közéletében évtizedek óta résztvevett, akit megtanultunk becsülni, mint politikai ellenfelet és akit belátása már régóta idehozott közénk. Ez Nagy-Bölöny József. (Éljenzés.) Meleg szeretettel ajánlom régi hivemet önöknek.

Tisza beszéde után küldöttség meg Bölöny Józsefért, aki megköszönve a bizalmat, elvállalta a jelöltséget. Bölöny röviden beszélt:

— Az én programom ez a néhány szó: Tisza István!

A gyűlés után bankett volt, amelyen háromszázan vettek részt.

Pikler Gyula lemondása.

Klerikalizmus az egyetemen.

Távirati tudósítás.

Arad, július 11.

Pikler Gyula dr. a budapesti egyetem a jogbölcsészeti tanára — mint fővárosi tudósítónk jelenti — leközelebb beadja nyugdíjaztás iránti kérvényét. A nagynevű tanár föltűnő elhatározásáról a legutóbbi kari- és tanácsülésen már úgy beszéltek, mint befejezett tényről. Magától a tanártól nem lehetett megtudni semmit, mert két héttel ezelőtt Ausztriába utazott családjával együtt, azonban majdnem bizonyos, hogy a hír megfelel a valóságnak.

Tóth Lajos miniszteri tanácsos — akit egy újságíró a dologban megkérdezett — szintén megerősítette a híresztelést. A miniszteri tanácsos szerint, Pikler azért akar visszavonulni, hogy teljesen a tudományos irodalomnak éljen. Egyetemi elfoglaltsága ebben eddig nagy mértékben akadályozta. Egy másik összeköttetés szerint Pikler a genfi katedrán vállal tanári állást.

Ezek a híresztelések, ezek a találgatások nem fedik a valóságot. Pikler Gyula nem azért mond le, mert a katedra akadályul szolgál társadalomtudományi munkálkodásában és nem azért mond le, hogy Genfben tanári állást vállaljon. Pikler Gyulát elűldözték Budapestről, az ország első egyeteméről, amelynek ő volt egyetlen büszkesége. Már tudniillik a külföld szemében, amely a budapesti egyetemet csak Pikler nevére és az ő révén ismerte. Mert Pikler neve egyet jelent az igazi tudományossággal, a dognától ment, a szabad kutatásban felépülő természettudományi igazsággal. Ezért üldözték ki őt azok, akik protekció, összeköttetések és születés után jutottak be az egyetembe, akiknek az igaztudományossághoz nincsen közüik, ezért kényszerítették a távozásra azok, akiknek fáj, hogy a fejlődő élet igazságai Pikler révén behatottak a budapesti egyetem falai közé, amelynek az ő felfogásuk szerint a konzervativizmus és a klerikális reakció védővárainak kell lennie.

Pikler elűldözése a koalíció műve. A választási türelmetlenség gőkörszállai elkésve bár, de mégis gyümölcsöt hoztak az Apponyi-rezimnek. És meg kell hagyni, hogy a koalíció klerikális kertészei jólműködtek. Az egyetemi hallgatók felhasználásától kezdve a dékánai székéből való kibuktatásig, minden eszközt fel-

használtak, hogy lehetelenné tegyék a megmaradást az európai hírvédők számára. A mostani kultuszminiszter pedig szintén nem sietett az üldözött tudóst védelmébe venni. Egy ideig csak türe Pikler az apró és nagy tüzsurásokkal, talán arra gondolva, hogy majd elesittulnak a maradiság hullámai a budapesti egyetemen, a végén azonban úgy látszik meguntta a dolgot és ott hagyta tanári székét, amely nem gyönyörűséget hozott neki.

A Marcali és a Marschalkó esethez jellegzetesen csatlakozik Pikler Gyula lemondása.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Amor, a pénzügynök bohózat. Tapolozay Dezső és Vendrey Ferenc vendégfellépésével. Bemutató-előadás.

Szerda: Amor, a pénzügynök bohózat. Csütörtök: A vig özvegy, operett. Felhő és Kertész Mihály vendégfellépésével.

Péntek: Luxemburg grófja, operett. Felhő és Kertész Mihály vendégfellépésével.

Szombat: Tilos a csók, operett. Vasárnap: Delután: Az arany ember, színmű, Este: Tatárjárás, operett.

* Kabaré a színházban. Ma este a színházban kabaréelőadás volt, amelyen Keleti Juliska asszony és Kóvári Lajos kabaretművészek vendégszerepeltek. Sőt tulajdonképpen nem is vendégszerepeltek, hanem jóformán ők ketten töltötték ki az egész est műsorát. És az a sok-sok kihívás és taps, ami minden egyes számuk után felhangzott, mutatta, hogy a színházat zsufolásig megtöltő közönség mennyire méltányolja művészetüket. Keleti Juliska és Kóvári Lajos a fővárosi művészgardának legelismertebb tagjai közé tartoznak és méltán, mert az a könnyedség, az a finomság, amelylyel szellemes kabarészámukat előadták ma este is azonnal meghódította a közönséget. A legnagyobb sikert azonban néger táncoktatóikkal érték el, amelyet a közönség kívánságára meg is kellett ismételnök. A kabaréestét a Gyujtató című egyfelvonásos darab egészítette ki, amelyben Várnai ezuttal is bizonyoságot tett kiváló alakító és jellemző képességéről.

* Amor a pénzügynök. Holnap lesz a bemutatója annak a kacagtató, szellemes francia bohózatnak, amelynek címe „Amor, a pénzügynök.” A bohózat a budapesti Víg színház kasszadarabja. A darabot Vendrey Ferenc rendezi.

* Felhő Rózsi Aradon. Csütörtökön lép fel először Felhő Rózsi, a szegedi színház primadonnája és Kertész Mihály tenorista. A vendégek első fellépése „A vig özvegy”-ben lesz. Fellépnek még a „Luxemburg grófja”-ban, a „Tilos a csók”-ban és a „Tatárjárás”-ban. Jegyek mind a négy előadásra szerdától kezdve válthatók.

* A kenyérkereső asszony címen most jelent meg a pályaválasztás előtt álló nők kalauza. Ez a munka nagy ürt pótol, amennyiben eddig csak a férfiak pályaválasztásával foglalkoztak a szakírók s eme nagy fontosságú kérdést a nőkre is kiterjeszteni nevelésüknek tartották. Amióta azonban a feminizmus tért hódított s a kenyérkereső nők száma rohamosan megnőtt, a legaktuálisabb társadalmi és gazdasági kérdések egyike lett a nők pályaválasztásának problémája. A könyv kitünő utasításokkal látja el a pályaválasztás előtt álló nőket s az egyes pályáknak egy az előnyeit, mint a hátrányait felárja. A könyv Aradon Weisz Leonál kapható. Ára kötve K 250. 6861.

* Mennyei birodalom néven a hatalmas Kínát ismerik, már hogy jóformán alig ismerik az emberek. Mert ámbár a híres kínai fal összeomlott az európai hatalmak kötelezték a hatalmas birodalmat, hogy kikötőit megnyissa, maga az ország még mindig egyike a jóformán ismeretlen területeknek. Eddig csak igen csak igen kevés utazó volt, aki a meny birodalmának belsejébe behatolni tudott, vagy merészelt volna. Mesés szépségű tájairól, népének érdekes sajátosságáról eddig csak kalandos mesék jelentek meg; amelyek homályba takarták a valóságot. A modern technika azonban a kínaiak zárkózottságán is kifó-

gott. A mozgófénykép minden érdekességével eredetiségével megörökítette, úgy, hogy az Uránia holnapi műsorán már gyönyörködhetünk is a pompás program e legjobb képében. 241

Letartóztatott ügyvéd.

Százharminckétezer koronás sikkasztás. — A káptalan csalója. Az aradmegyei birtok panama hőse.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, július 11

Nagystilű szélhámos került ma a budapesti rendőrség fogházába. A fővárosi államrendőrség letartóztatta Világossy József budapesti ügyvédet, aki az esztergomi káptalan terhére csaknem másfél száz ezer koronás sikkasztást és csalásokat követett el. Az ügyvéd, aki a főváros legelőkelőbb társaságaiban otthonos volt, éveken át üzte csalásait, míg nem leleplezték s ma a saját beismerő vallomása alapján letartóztatták.

Világossy József neve Arad megyében is ismeretes, mert ő volt az értelmi szerzője az ugynevezett kerülősi nagy birtokpanamáknak, amely sok becsületes magyar családot juttatott koldusbotra.

Világossy üzelméről a következő részletek számolnak be:

(A följelentés.)

Az első jelentés így szólt a bűnpörről: Zboray Miklós dr. országgyűlési képviselő az esztergomi káptalan nevében a budapesti rendőrségen följelentést tett Világossy József dr. ügyvéd ellen, akinek Budapesten a Thália-utcában volt irodája. Világossy dr. ügyésze volt a káptalannak s az elszámolás körül vannak különbségek.

A följelentést az ügyvéd ellen hűtlen kezelés miatt tették. A káptalan ugyanis több esztergomi és esztergomvidéki háztulajdonosnak adott kisebb-nagyobb kölcsönöket a házakra s a követeléseket ezekre betáblázták. Világossy a bekebelezési illetékeket nem vette fel előre az adóoktól, hanem a kölcsönösszegeket teljes értékében fizette ki. A befolyt pénzek egy részével máig sem számolt el. Azt állítja, hogy neki is vannak követelései a káptalannal szemben.

A följelentés szerdán reggel érkezett a rendőrségre s ott Marinovits rendőrtanácsosnak osztották ki. Világossy ma reggel idézték meg s Petkovits kapitány hallgatta ki. A följelentés szerint Világossy több mint háromszáz ezer koronát sikkasztott el.

(A protekció gyümölcse.)

Világossy József jó módú szülőkől származik. Az esztergomi káptalan ügyészi állásába az édesapja és előkelő rokonai protekciója révén jutott be. A fiatal ügyvéd hamarosan megkedveltette magát a káptalannal és az összes birtok ügyeket, meg a kölcsön ügyleteket önállóan intézte, annyira megbiztak benne.

Világossy ezt a bizalmat alaposan kamatoztatta a maga javára. Temérdek pénzt szerzett tiltott úton és vidám barátok társaságában elpazarolta keresményét. A főváros mulatni szerető köreiből sokat tudnak beszélni a vidám ügyvéd torbézolásáról. Hosszu ideig viszonya volt egy hollandi énekesnővel, akinek az Andrássy-ut egész palotájában egész emeletet bérelt ki és pompás lakást rendezett be. A barátai gyakran egymástól kérdezték:

— Honnét telik ennek a fiúnak?

— Az apja gazdag, meg a káptalannál nagy pórei vannak.

(A csalások.)

Senkise sejtette, hogy a nagystilű férfiú rendőrkézre fog kerülni. Világossy a következőleg sikerült pénzeket kicsalni. A káptalan, mint az már szokásos, kölcsönügyleteket is köt, de csak akkor, ha a kölcsönösszegekre elég jó fedezetet talál. Ezért leginkább ingatlanokra való betáblázás ellenében szokta a káptalan a kölcsönöket megadni.

Mint hogy az esztergomi káptalan teljesen megbizott Világossyban még a kölcsönök megadásának jogát is rábizta. Világossy sok esetben felvette a káptalantól a kölcsönösszegeket, de azokat nem adta oda a félnek, hanem magának tartotta meg.

Egy ilyen sikkasztás aztán nyakát szegte. Egy Sipos Béla nevű földbirtokos ötvenezer korona kölcsönt kért a káptalantól a birtokaira való betáblázás mellett. A káptalan Világossytól megkérdezte, hogy megadható-e a kölcsön Siposnak? Az ügyvéd megnézte a telekkönyvet és megadta a felvilágosítást:

— A birtok tehermentes. A kölcsön folyósítható.

Aztán Sipos hamis aláírásával ellátva nyugtát írt, az ötvenezer koronáról, amelyet egy bizalmasai által fölvetetett a káptalan pénztáránál. Az összeget természetesen nem adta át Siposnak, hanem elköltötte.

Sipos, amikor hiába várta a pénzt, egyenesen a káptalanhoz fordult, ahol nagyon esodálkoztak, hogy az ötvenezer korona még mindig nem jutott Sipos birtokába, holott a nyugta a pénzről már a káptalannal volt. Ez gyanu ébresztett a káptalannál és megbizta Zboray Miklóst, hogy vizsgálja meg Világossy ügyeit. Zboray hamarosan meggyőződött róla, hogy az ügyvéd évek óta csalja a káptalant. Fölszólította hát, hogy az elsikkasztott és kicsalt összegeket, 320 ezer koronát adja vissza.

— Szó sincs róla, — felelte Világossy — a káptalan nekem még többel tartozik.

Ekkor Zboray bűnvádi följelentést tett Világossy ellen, aki később már könyörgésre fogta a dolgot, csak hogy a följelentést visszavonassa. Azonban ez nem használt.

Ma reggel Zboray a következő tartalmu levelet kapta Világossytól:

— Ha nem vonod vissza a följelentést, előbb téged lölek le, azután magammal végezek.

Ezt a levelet Zboray a rendőrségre juttatta, aminek következtében ma délelőtt két detektív beszállította Világossy a főkapitánysághoz.

(Teljes beismerés.)

Az ügyvédet ma egész nap vallatták. Eleinte tagadott és fölháborodott minden kérdésen.

— Én uriember vagyok, — mondta — piszkos pénz nem tapad a kezemhez. A káptalan nekem sokkal többel tartozik pörös munkáimért, mint amennyit követelnek tőlem.

Délután arra kérte a rendőrkapitányt, adjanak neki néhány órát, hogy gondolatait rendeztesdje. Este azután töredelmes vallomást tett. Bevallotta többek között a Sipossal való birtokcsalást is. Elmondta azt is, hogy egy alkalommal a káptalan megbizásából tizenhatszáz ezer korona követelés fejében le kellett foglalni egy szép birtokot.

Azt mondta ő a káptalannak, hogy a birtokot már nem lehet lefoglalni, mert túlterhelték mások. Voltaképpen pedig lefoglalta a birtokot és az árverésen potom áron megvette saját magának, azután drágán tuladott rajta.

Éjféltre kiderültek a rendőrségen Világossy összes bűnei. A beismerő vallomás alapján megállapították, hogy a káptalant százharminckétezer koronával károsította meg. A budapesti rendőrség ez alapon elrendelte Világossy fogvatartását. Holnap átkísérik a királyi ügyészség fogházába.

(Az aradmegyei birtokpanama)

Akik Világossyt ismerték és működését megfigyelték, azok tudták, hogy előbb utóbb a rendőrség kezébe jut. Az Aradi Közlöny ugyaszovalán éveken keresztül írt nagyszabású ízelmeiről, amelyek miatt sok száz, magyar paraszt család lönkrejutott.

Világossy néhány évvel ezelőtől clesón megvásárolta az aradmegyei Kerülőszón levő herceg Ypszilanti 7000 holdas birtokot, amelyre a Telepítési Hitelbank budapesti pénzüzetet több millió kölcsönt adott. Világossy még ezen fölül is nagy összegű kölcsönöket eszközölt ki a birtokra, amelyet később — mint ismeretes — parcelláztatott. Négyszáz magyar család települt a birtokra, amelyet 50—100 holdas parcellákban megvettek és vételár nagyrészt lefizették Világossynak, aki azt hazudta nekik, hogy a kerülősi birtok tehermentes. Utóbb azonban kiderült, hogy ez nem igaz, Világossy a földre bekebelezett kölcsönöket nem fizette ki a banknak, és a Telepítési Hitelbank a Világossy adósságai miatt kidobatta a kerülősi birtokról a 400 magyar családot.

Igy manipulált Világossy a földbirtokokkal. Az volt a vezérelve, hogy mások károsodjanak, csak ő jusson pénzhez.

SPORT.

Bajnoki atletikai viadal Aradon. Vasárnap délután rendezte az Aradi Atletikai Klub kerületi atletikai bajnoki versenyt. A viadalon az aradi versenyzőkön kívül Szeged és Temesvár legjelesebb atlétái vettek részt. Négy klub küldött ki versenyzőket az Aradi Atletikai Klub, Aradi Postások, Szegedi Atletikai Klub, Temesvári Atletikai Klub. A versenyeket Arad város nagyszámú előkelő közönsége nézte végig. A verseny délután három órakor kezdődött. Az első szám súlydobás csapatverseny volt, amelyben a T. A. K. és az A. A. K. ötös csapatai küzdöttek. Érdekes küzdelem után az A. A. K. csapata lett az első 24 ponttal, míg a második helyre a T. A. K. került 37 ponttal. — Ezután a 100 yardos síkfutás-bajnokság került döntésre. Sikerkült start után a versenyzők egyszerre ugrottak el s érdekes finish után a befutási sorrend a következő volt: 1. Lengyel Ede (F. A. K.) 10 1/4 mp., egy yarddal nyerve, 2. Valerián (A. A. K.) 3. Dobó (A. A. K.) A második szám junior-gerely vetés volt, 9 versenyzővel. Eredmény: 1. Kéri József (Sz. A. K.) 45-95 m., 2. Magyar Miklós (A. A. K.) 45-46 m., 3. Alt János (A. A. K.) 44-91 m. A következő szám a magasugrás-bajnokság volt. Eredmény: 1. Szigethy Jenő (A. A. K.) 175 cm., 2. Neidenbach Emil (A. A. K.) 170 cm., 3. Nagy János (A. A. K.) 165. Majd az egyéni súlydobás-verseny következett. Eredmény: 1. Kéri József (Sz. A. K.) 11-95 m., 2. Mudin István (A. A. K.) 11-70 m., 3. Ujlaki Rezső (T. A. K.) 11-81 m. Az ezután következő szám a 220 yardos bajnoki futás volt, amelynek eredménye a következő volt: 1. Dobó István (A. A. K.) 25 1/2 mp., 2. Nagy János (T. A. K.) 25-1/2 mp., 3. Valerián (A. A. K.) A következő szám a távugrás volt, amely a következő eredménnyel végződött: 1. Magyar (A. A. K.) 624 cm., 2. Nagy János (T. A. K.) 575 cm., 3. Major Kálmán (A. A. K.) 572 cm. Ezután a diszkoszvetés következett. Eredmény: 1. Ujlaki (T. A. K.) 35-70 m., 2. Mudin (A. A. K.) 35-05, 3. Kéri József (Sz. A. K.) 33-49. Rendkívül érdekes volt a staféta-futás, amely a temesváriak fölényes győzelmével végződött. Eredmény: 1. T. A. K., 2. Aradi Postások. A győztes csapat a következő volt: Bukovinszky, Belu, Nagy Lengyel. A következő szám a kalapács-hajítás volt, amely a következőképp végződött: 1. Mudin (A. A. K.) 31-54 m., 2. Alt (A. A. K.) 25-65 m., 3. Kleiser (T. A. K.) 25-42 m. Az utolsó szám az 1 angol mérf. gyaloglás volt. Ennek eredménye:

1. Nagy Sándor (A. A. K.) 7 p. 55 1/2 mp., 2. Bak Aladár (T. A. K.) 3. Schamer (A. A. K.) A verseny végeztével Kelemen Kornél a M. A. Sz. kiküldöttje megköszönte a mintaszéri rendezést s kiosztotta a díjakat. A verseny kifogástalan lebonyolításáért ifj. Vas Gusztáv alelnököt és Boros Károlyt ille i ez elismerés.

A külön főherceg.

Orth János élete.

János Salvator főherceget, vagy amint köznyelven mondják, Orth Jánost a bécsi főudvarnagyi hivatal holtá fogja nyilvánítani. Azonban nagyon esalódik a főudvarmesteri hivatal, ha azt hiszi, hogy a hivatalos holtá nyilvánítással végleg eltemetheti Orth János emlékét és béklyóba veheti szegény János főherceg hazajáró lelkét. Az élete sokkal kevésbé volt sablonos és a halála sokkal romantikusabb, minthogy egykönnyen el tudnánk felejteni.

Főhercegnek született, de nem úgy élt, mint a főhercegek. Az udvarnál kissé bolondnak tartották, a nem udvarképes emberek pedig a hóbortjai mellett is elismerték róla, hogy zseniális. Mint a főhercegek egyáltalában, gyorsan csinált katonai karriert. Huszonnégy éves korában már komáromi ezredparancsnok és huszonhat éves korában pozsonyi hadosztályparancsnok és altábornagy volt. Harminc éves korában hirtelen kettétört a karrierje. „Fegyelem és nevelés” címen röpiratot írt, amelyben néhány kellemetlenséget dörögölt a hadsereg vezetőinek az orra alá. Ezt aztán nagyon zokon vették tőle és Linzbe helyezték. Négy évig itta száműzetés pezsgőjét a linzi garnizonban. Mivel röpiratot nem volt szabad írnia, írt komoly katonai tanulmányokat a tüzérség jövőjéről, megírta a Vilmos főherceg-ezred történetét. Írt egy balletet, komponált egy operettet és könyvet írt a spiritizmusról.

Közben megismerkedett egy Stubi Mici nevű pufók arcú színészszóval, akit minden áron feleségül akart venni.

— Bolond ember, bolond ember! Jó lesz vigyázni rá! — csóválták a fejüket Bécsben az öreg aranygalléros generálisok.

Egyszerre aztán zürzavaros idők kerekedtek Bulgáriában. János főhercegnek eszébe jutott, hogy ő fejedelem lesz Bulgáriában. Ezt is zokon vették tőle. Le kellett mondani a hadseregben viselt állásáról. János herceg erre megharagudott és a tábornagyi ranggal együtt lemondott a főhercegi rangról. Gmunden mellett volt egy gyönyörű kastélya, Orth-nak hívták. Sok szép órát töltött ebben a kastélyban a kis Stubi Micivel. — A toscanai hercegi nevet ennek a kastélynak a nevével oserélte föl; lett belőle Orth János. Azután vásárolt egy gyönyörű jachtot. Azt meg „Margheritá”-nak keresztelte. Micivel együtt szépen berendezkedtek benne és elvitorláztak. Nem bucsuztak senkitől. Nem mondták, hogy hova mennek. Mivel itt hagyták a főhercegi rangot, a vagyont, a palotákat, a földeket és az erdőket, nem is érdeklődött irántuk senki. Egyszerre csak eltűntek. Délafrika partjain látták „Margheritá”-t utoljára.

Azóta csak az emléke jár haza Orth Jánosnak. Legendák hőse lett, akiről csudálatos történetek keltek szárnyra és bejárták az egész világot. Ezekben a legendákban, mint hős, mint bátor, mint genialis ember szerepel, aki a szerelméért mindezt feláldozott. Egyszer Délamerikában látják, egyszer másutt bukkan föl a titokzatos ember...

A góthai a mauschban egy darabig el volt könyvelve János, Nepmók, Salvator osztrák főherceg és Toscana hercege. Most holtá nyilvánítják. Eltemetik. 1852-ben született Flórencben. Most 58 éves lenne. Vajjon mi volna, ha élne?!

Meghiusult tőzsdemanőver

300.000 koronás váltó.

Távirati tudósítás.

Arad, július 11.

Tőzsdei körökben sokat beszélnek mostanában egy ravasz manőverről, amely idejekorán meghiusult ugyan, de sikerülése esetén sulyos kellemetlenségeket okozhatott volna egyik legtekintélyesebb budapesti pénzintézetnek s főképp e pénzintézet vezérigazgatójának, aki különben a magyar pénzüzet egyik leggeniálisabb és legszimpatikusabb tagja.

A manőver azzal kezdődött, hogy az elmult hét elején egy ismert tőzsdeügynök megszólította a legvagyonosabb tőzsdetagok egyikét és kellő diszkréció mellett közölte vele, hogy az illető vezérigazgatónak háromszázezer koronás váltókölcsönre van szüksége. Ő direkt megbízást kapott, hogy ezt az összeget megszerezze. A tőzsdetag, aki előtt már az első pillanatban gyanusnak tetszett az egész megbízás, nem adott mindjárt határozott választ, hanem azt felelte, hogy gondolkozni fog az üzleten.

A vezérigazgató, — ez a tőzsdén köztudomású — teljesen rendezett anyagi viszonyok között él. Epen ezért fölöttebb bízhatatlannak látszott, hogy ilyen nagyobbzerű váltókölcsönre lenne szüksége. A tőzsdetag tehát tapintatosan értésére adatta, hogy miről van szó s egy barátja útján kérdést intézett hozzá: vajjon csakugyan ő bízta-e meg az ügynököt a háromszázezer koronás váltó elhelyezésével?

A pubatolózásnak meg volt az eredménye: kiderült, hogy az egész váltókölcsön története a legképtelenebb valótárság. Maga a vezérigazgató lepődött meg legjobban, de természetesen kíváncsi volt megtudni, kiknek és miért állott érdekükben, hogy nevet egy kölcsönüggyel kapcsolatba hozzák?

Másnap maga a vezérigazgató vont a felelősségre s az ügynök bünbánólag elmondta a következőket:

A tervet azért eszelték ki, hogy a bankot a vezérigazgató koholt kölcsönüggyel a tőzsdei befentesek előtt kompromittálják. Ezzel azt akarták elérni, hogy lenyomják a bank részvényeinek árfolyamát. A trükköt genialisan eszelték ki, csak a végrehajtás során voltak ügyetlenek.

A vallomást írásba foglalták, s az írást, amely névszerint megnevezi a szédelgő konzorcium tagjait is, az illető vezérigazgató most a Wertheim-szekrényében őrzi. A tőzsdéügynöknek ezérkésztás koronát kellett adnia jótekonny eéirre, hogy ebben az ügyben való szereplése ne kerüljön a tőzsdetanács bíraskodása alá.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Ay aradi izr. kiházasító egyesület évi közgyűlése.** Az aradi izr. kiházasító egyesület, vasárnap délelőtt tartotta 43. évi rendes közgyűlését Kohn S. N. elnök vezetése mellett. A titkári jelentés szerint az egyesület 1909. évben 5 szegény izraelita leánynak összesen 1700 korona segélyt adott. Bemutatja továbbá a titkár az évi zárózámadásokat és a számvizsgálóbizottság jelentését. A jelentések tudomásul szolgálnak. Ezután a közgyűlés kimondotta, hogy csak azokat a kérvényeket veszi tekintetbe, melyek a meghatározott határidőn belül érkeznek be. Az indítványok során az elnök előterjesztést tesz végvári Neuman Dániel, Neuman Samu, és végvári ifj. Neuman Adolfnak tiszteletbeli tagokká való kinevezése iránt, amit a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tudomásul vesz. Végül az elnök úgy a maga, mint a választmány és a tisztviselőkar nevében köszönetet mond az eddigi bizalomért és kéri az 1909. évi ténykedésre vonatkozó felmentvényt. Weisz Dávid választmányi tag indítványára az új tisztikart a következőképpen alakították meg: elnök: Kohn S. N., alelnök: Glück Károly, alaptólke gondnok: Éles Armin, pénztárnok; Schreyer Jakab, ellenőr: Deutsch Armin.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Egyetemet Aradnak.

— Mit mond a közönség?

Az ország összes lapjai közölték azt, hogy Demeckey Mihály elaborátumot készített az ország különböző városaiban felállítandó hat új egyetemről. Ebből nyilvánvaló lett, hogy Aradot ebben a nagy kulturális és szociális kérdésben teljesen kihagyták a számításból. Erről a mellőzésről mai lapunk vezéregykeiben írunk. Itt csak azt akarjuk konstatálni, hogy a közönség elítélően vélekedik Demeckey Mihálynak különben alapos tanulmányra valló javaslatáról. A hozzánk küldött s e kérdést érintő levelekből közöljük azt, amelyet *Egy műegyetemi hallgató* aláírással juttattak el hozzánk és amely a leghelyesebb nézőpontból fogja föl ezt a nagyjelentőségű ügyet.

A levél így hangzik:

Tisztelt Szerkesztő Ur! Lesz öt új egyetem, olvassuk a lapokban. S csak ugy mellékesen megemlítve, azt is elvassuk, hogy egy második műegyetemet is szándékoznak felállítani. Szerény véleményem szerint azonban Aradvárosának éppen ezen kérdés felett nem volna szabad oly könnyedén elsiklani, hanem a legnagyobb energiával és bizony a legnagyobb anyagi áldozatok árán is, ha szükséges, azon lenni, hogy ezen második műegyetem Aradon állíttassék fel.

Budapesten nemrég nyílt meg az új politékum, zárókövetésén a tervező professor Hauszmann büszkén felelte ő felsége azon kérdésére, hogy nagyobb e a pesti műegyetem a bécsinél. „Igen felség, még a berlin charlotenburgi új politékumnál is nagyobb.” Ami, valójuk meg őszintén egy kis nagyolás is tűnik tudva azt, hogy a berlini politékummal — a császár egyenes akaratára — mintát akartak adni a világnak.

Ily nagyszabásu tehát az új épület és mégis, mindjárt a megnyitás után kiszűrt, hogy máris kicsiny. Pl. a geodézia professzora nyilatkozta egy előadásán, hogy a hallgatók ily nagy száma mellett, különösen a gyakorlatokon, melynek pedig nálunk elengedhetetlenek, alig lehet valami eredményt elérni. Az analízis és geometriának pl. 500-nál több hallgatója van. Ez a helyzet mostan.

Az ország nagyfontosságú építkezések előtt áll, folyók hajózhatóvá tétele, csatornák építése rövid időn belül megoldandók.

Megvártuk, mint mindenben, míg Ausztria rendezze a víziutait, de már Ausztria nagy lépésekre szánta el magát e téren, követnünk kell tehát hamarosan.

Látható tehát, hogy a jövőben sok mérnökre lesz szükségünk, már pedig jelenleg egy évben pl. a mérnöki szakosztályban 200-nál kevesebb ember kap diplomát, amennyi emberre, — statisztikailag kimutatható — csupán az államnak van szüksége.

A politékumról nem kell félni a szellemi proletáriátustól, erre nézve garancia annak közismert és még a hallgatóság részéről (!) is helyeseit nagy szigorúsága is.

A többi egyetemen szemben is ez egy általános kifogás, pedig ez helytelen dolog, tessék majd az egyetemeken is azt a szigorúságot behozni, ami nálunk van, hogy 3 abszenciára elvesztjük keservesen átkínálódott évrünket s akkor egyszerre nem lesz oly nagy a túltengés.

A kormány — nagyon helyesen — az ország déli részébe akarja helyezni az új műegyetemet. De egy kissé tekintettel kellene lennünk a keleti részre, Erdélyre is, már pedig Temesvár nem esik Erdély utvonalaiba.

Az Aradon felállítandó új műegyetem viszont megfelelné azon célnak is, hogy nagyban

idevonzaná a balkáni technikusokat, mit nekünk nyelvkurzusokkal stb. elő is kellene segítenünk. Másrészt pedig az aradi mérnökök bivatva lennének a Balkánon azt a szerepet betölteni, amit nem is oly régen nálunk a német mérnökök töltek be, — megindítani a kulturát. Ez volna ugyanis kelet felől a legelső politékum.

Arad városának, azt hiszem, főleges külön megemlítenem, mit jelentene ez. A mostan beépítendő Óvár-téren felállítva, pl. cottage rendszerben, nemcsak a környék építkezését indítaná meg, hanem egész Aradnak életét hozná nagyobb lendületbe.

Azért tehát lássanak a városnak nagyérdemű vezető férfiai hozzá, hogyha már egyetemtől elesett a város, a műegyetemet okvetlen kapja meg.

Ha semmit sem veszünk tekintetbe mást, Aradnak a multja megérdemli ezt. Keresve se található alkalmasabb várost, hogy érzésében, gondolkodásában hazafias magyar mérnök-gárda neveltsék.

Teljes tisztelettel

Arad, 1910 júli 11.

Egy műegyetemi hallgató.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Izgatással vádolt ügyvéd.

— Egy népgyűlés következményei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 11.

A mult év októberében lefolyt törvényhatósági bizottsági tagválasztások alkalmával a románoknak sikerült a nagybuttyini járásban több jelöltjüket győzelemre juttatni. A választások eredményeit az egyes községekben népgyűléseken adták a lakosságnak tudtul a román nemzetiségi párt vezető emberei. Egy ilyen gyűlésből kifolyólag azután kellemetlensége támadt Grozda Aurél dr. nagybuttyini ügyvédnek, akit heve elragadott és állítólag olyan kifejezéseket talált használni, amelyekben az ügyészség izgatást látott és eljárást indított az ügyvéd ellen.

Az ügyészi vádirat a következőkben ismereti a népgyűlés lefolyását:

1909. évi november 3-án délután Buttyinban népgyűlést tartottak. A népgyűlés célja volt tudtára adni a buttyiniaknak a részleges megyebizottsági tagválasztások eredményeit. A gyűlésen, melyen körülbelül 200-250 ember lehetett, többen szólaltak fel, így Grozda Aurél dr. is, aki beszédében többek között ezeket mondotta:

— „Lássátok kedves véreim, hiába volt ellenünk a csendőri szuronyos erőszak. Mégis, mint a fényes nap, mi győztünk. Tartsatok ki ezután is hiven a mi dicső nemzetiségi zászlónk mellett.”

A jelenvolt csendőrparancsnok a gyűlés végeztével e kitételek miatt izgatás címen feljelentést tett az aradi kir. ügyészségnél, amely a lefolytatott nyomozás után áttette az iratokat a vizsgálóbíróhoz. A vizsgálat befejeztével az ügyészség vádiratot adott, mely ellen Grozda dr. kifogással élt, de a vádtanács ezt elvetette és az ügyvédet egy rendbeli izgatás vétsége miatt vád alá helyezte.

Holnap lesz ebben az ügyben a főtárgyalás. A tárgyalásra mintegy harminc tanút idéztek be.

§ A nagyváradi tábla-elnök rendelete. Az ítélőtábla biráinak informálása eddig megengedett gyakorlat volt. Székely Ferenc igazságügyi miniszter tervezete azonban, melylyel most

az egész ország közvéleménye foglalkozik, már magában is foglalja az informálás eltörlését. Az új törvénytervezet, valószínűleg még hosszabb idő múlva lép életbe s addig az informálásokat vigan folytathatják a bíróságokon. A nagyváradi kir. ítélőtábla birái nem várták be, míg törvényileg megtiltják a bírák baráti felvilágosítását, hanem saját iniciatívájából ki-mondia, hogy semmiéle információt el nem fogad. Erre vonatkozólag a tábla elnöke ki is adta a következő figyelmeztetést:

A jogkereső feleket és ezek képviselőit mihez tartás végett értesitem, hogy a nagyváradi kir. ítélőtábla birái egyértelműen megállapodtak abban, hogy a kir. ítélőtáblájánál folyamatban levő ügyekben sem a felektől, sem ezek képviselőjétől a jövőben értesítéseket (információkat) sem szóban, sem írásban el nem fogadjanak. A jogkereső feleket és ezek képviselőit figyelmeztetem arra is, hogy a soronkívül elintézésre irányuló kérvényeket nem az elcsondónál, hanem az 1887. évi XXX. tc. 7. és a birói ügyviteli szab. 344. szakasza értelmében csakis írásban és kizárólag az elnökségnél lehet beadni. Szentkeresztzy Zsigmond báró, táblai elnök.

§ Százhusz tojás — egy fillérért. Érdekes árverés volt ma délelőtt a törvényszéken, amely egy kis bepillantást enged a törvényszéki bürokracizmus rejtelmeibe.

Egy kosár tojást árvereztek ma el, azaz csak árvereztek volna, ha akadt volna vevő. Pedig a kosár tojásnak elég kicsi, mindössze egy fillér volt a kiküldési ára. Ebből aztán könnyű kitalálni, hogy a kérdéses tojások nem voltak valami frissek. Sőt ellenkezőleg, nagyonis — magosak voltak, ami nem is csoda. Nyolc hónap alatt a legkisebb tojások is megzárulnak.

A dolog ugyanis úgy történt, hogy ezélt nyolc hónappal egy lopási ügyből kifolyólag a rendőrség lefoglalta mint bűnjelét a kosár tojást. A tojások átkerültek az ügyészségre, ahol annak rendje és módja szerint elajstromolták, bevezették a statisztikába, rendes időközökben jelentésben megküldték az igazságügyminiszternek stb., amint szokás a bűnjelkekkel. Azóta folyt az eljárás a lopási ügyben, még pedig eredménytelenül.

Ma aztán végre árverésre került a sor, két más bűnjel társaságában. A másik két bűnjel pedig egy kissé szakadt férfi inggallér és egy kopottas pénzárca volt, mindkettő egy-egy fillér kiküldési árban. Gazdája olcsóságuk dacára ezeknek se akadt, hanem a tojásos kosártól egyenesen menekültek az emberek. Tudniillik az ide-oda rakás közben egynéhány összetört és persze egyáltalán nem terjesztettek parfüm-illatot.

Két öngyilkosság a fővárosban.

— A könyelműség áldozata. — A titokzatos urinő. —

Árvirati tudósítás.

Arad, július 11.

A fővárosból a következő két öngyilkosság híre érkezik:

Budapestről jelentik: Bakonyi Elek gazdag, 33 éves magánzó, Heránszky-utca 7. számú házában levő lakásán ma délelőtt meilbe lötte magát. Bakonyi nyolc évvel ezelőtt nősült, s egy jó családból való székesfehérvári leányt vett el. A megélhetéssel nem kellett küzdenie, mert anyja mindennel ellátta őt. Bakonyi ma éjjel egy óraker távozott el hazulról.

Több mulatóhelyen megfordult. Hajnal tájban a Dohány-utcai borozóból egy messenger boyt küldött anyjához, a pénzt kért tőle. Bakonyi anyja busz koronát küldött fiának. Bakonyi délelőtt tíz óra tájban érkezett haza. Anyja szemrehányást tett neki, mire Bakonyi agyonlötte magát.

Budapestről jelentik: Ma délelőtt 12 óra tájt egy 25 évesnek látszó, feltűnően elegáns uriaszony a Lánchídról a Dunába vetette magát. Kimentették és rögtön a mentőkért tele-

fouáltak. A mentők a Rókus-kórházba vitték, de alig hogy odaértek, megjelent a hö'gy férje, kijelentette, hogy feleségét nem engedi a Rókus-kórházba vinni, hanem a Pajor-féle szanatóriumba szállíttatta. Az urhölgy semmi szín alatt sem akarta a mentőknek, se a kihallgatást intéző rendőrségnek a nevét megmondani és a Pajor szanatóriumban sem lehetett ez iránt felvilágosítást kapni. Annyit megtudtunk, hogy egy nagyvállalkozó felesége és tettét idegrohamban követte el.

HIREK.

Lezuhant repülőgép.

Kinet halálugrása.

Távíratilag tudósítás.

Arad, július 11.

Kinet, a budapesti aviatikai meeting kedvelt „légi fiakkerese”, aki a terhelési versenyben 500 koronáért vitte gépén a budapestieket, vasárnap a genti repülőtéren hat méter magasból kiugrott gépéből és életveszedelmesen megsebesült. Gentből jelentik, hogy Kinet belga aviatikus a vasárnapi repülőversenyen szerencsétlenül járt. Biplánjával felrepült nagy közönség előtt, amikor egy fordulónál szélroham kapt a gépet és nekivette egy hatalmas fának. A gép alsó váza beleakadt a fa koronájába. Ugyanakkor Kinet hat méter magasból kiugrott a gépből és életveszedelmesen megsebesült. A gép darabokra tört.

Kinet, belga aviatikus, napok óta Gentben tartózkodott, ahol repülési kísérleteket végzett. Fahrman-rendszerű gépével gyorsasági és távolsági rekordokat akart javítani. Vasárnapra hirdetett felszállására rengeteg közönség özönlött ki a Gent határában levő repülőtérré.

Kinet három órákor szállt fel. Előbb repülési gyakorlatokat végzett tomboló tetszés mellett. Már közel egy óra hosszat volt a levegőben, amikor hirtelen szélroham egy fához vágta az aeroplánt. A repülőgép megakadt a fa koronájában. Kinet, aki nem vesztette el a lélekjelenlétét, ebben a pillanatban kiugrott a motor mellől. A halálugrás szerencsétlenül végződött. Az aviatikus fejjel lefelé esett le, súlyos agyrázkódást szenvedett és vállcsontjait is összetörte. Beszállították egy genti szanatóriumba.

Amikor az aeroplán a fa koronájában megakadt, a közönség rémülettel és visszafojtott lélegzettel leste a történendőket. Egy pillanatra úgy látszott, mintha Kinet kibukott volna a gépből. Csak a baleset megtörténte után tudódott ki, hogy az aviatikus, ritka lélekjelenléttel, a veszedelem pillanatában halálugrással akart megmenekülni a katasztrófától. Kinet éjszaka viszanyszergette eszméletét és a rendőrprefektusnak, aki kihallgatta, a következőket mondotta:

— Amikor a szélroham elkapta a gépemet, mindjárt az volt az első gondolatom, hogy kiugrom. A gép a következő pillanatban megakadt és ekkor már nem maradt más menekülési módom, mint a halálugrás. Zuhánás közben elszédültem és ez lett a vesztém.

Kinet felgyógyulása hetekig eltarthat.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 12-én az időjárás: enyhébb, sok helyütt csapadék, zivatarok.

— A szerb kereskedelmi szerződés. Bécsből jelentik: A szerb kereskedelmi szerződések megkötése legközelebbre várható. Ausztria-Magyaror-

szág azt a koncessziót tette, hogy Szerbia még egyszer annyi húst szállíthat be, mint amennyit az 1908. évi szerződés megengedett.

— Az aradi orvosok mozga ma. Az aradi munkásbiztosító pénztár igazgatósága tegnap a pénztár helyiségében igazgatósági ülést tartott. Többek között az orvoskérdés is napirenden volt, melyben nem tudott a pénztár igazgatósága határozni, mert szombaton az országos pénztár igazgatójának Sarkadi Ignácnak az orvosok kijelentették, hogy nem hajlandók vele tárgyalni. Az igazgatósági ülés is csak annyiban tudott határozni, hogy felhívta a pénztár orvosait állásponyjuknak 16 nap alatt írásban való betérjesztésére.

— Simay István temetése. Az aradi társadalomban egyaránt osztatlan becsülésben és tiszteletben állott Simay István Arad nyugalmazott iskolafejlesztője. Halála igaz és őszinte részvétellel találkozott, mert munkás élete folyamán mindig becsületes, nemesszívű, szegényeket és gyámoltalankokat támogató ember volt. Holtteste kedden este érkezik Aradra, temetése szerdán délután 5 órakor lesz a felső temetőből.

— Az árvizkárosultak segítése. Budapestről jelentik: A krassószöréymegyei árvizkárosultak javára az utóbbi napokban összesen 14329 korona folyt be. Az eddigi gyűjtés összesen 267580 koronát tesz ki.

— Az aradi főrabbi beiktatása. Megirtuk, hogy az aradi zsidó hitközség előjárósága a múlt héten tartott ülésén egyhangulag Vágvölgyi Lajos dr. választotta meg néhai Rosenberg Sándor dr. utódául a főrabbi állásra. Az előjáróság szerencsés választását az alapszabályokban meghatározott módon megerősítette a tegnap délelőtt megtartott hitközségi nagygyűlés, melyen névszerű szavazás útján, egyhangulag jelentették ki a tagok Vágvölgyi dr. aradi főrabbinak. Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő, hitközségi elnök vezette a választógyűlést és egyetértésre, békére intő szavai után elrendelte a szavazást, mely a város egész társadalma előtt szimpatikus, fiatal lelképásztornak fényes győzelmével végződött. Steinitzer Pal dr. vezetésével negyven tagból álló küldöttség hívta meg az új főrabbit a gyülekezetbe, ahol az elnök üdvözlő szavai és hivatala jelvényeinek átvétele után mély tartalmu, szónoki fordulatokban gazdag beszédben köszönte meg a választást és egyúttal megtartotta székfoglalóját is. A többször helyesléssel és tapsal megszakított gyönyörű beszédben a főrabbi ékes szavakkal rajzolta meg a pap hivatását, annak különösen lelképásztori szereplését vallva köteleességének, kijelentette, hogy igyekezetével fogja tekinteni a haladó kór eszméinek és felekezete tradícióinak termékenyítő összeegyeztetését. A hitközség a beszéde végeztével ovációban részesítette lelkészét és testületileg kísérte el lakására.

— Hármás halál családi viszály miatt. Sopronból jelentik: A sopronmegyei Beled községben tegnap megrendítő hármás gyilkosság történt. Horváth Ferenc földbirtokos és tégagyáros vadászfegyverével agyonlőtte feleségét és a nála látogatóban volt sógorát, Karsai Imre evangélikus lelkészt. Azután maga ellen fordította a fegyvert és szívenlőtte magát. Mind a hárman azonnal meghaltak. Eddig nem lehetett a gyilkosság okát megállapítani, de azt hiszik, hogy családi viszálykodás miatt történt. Karsai állítólag békíteni ment át sógorához.

— Ünnepelet nyomdatulajdonos. Leikes, mely ünneplésben részesítették tegnap az aradi nyomdatulajdonosok Réthy Viktor, aradi nyomdatulajdonost. Abból az alkalmából ünnepelelték, mert tegnap volt negyven éve annak, hogy Réthy a nyomdai pályára lépett. Kevés ember méltóbb Réthy Viktor-nál az ünneplésre. Az-egyszerű kedvesség és mély kollegiális érzés, amelyek Réthyt jellemzik, méltó elismerésre jutottak a tegnapi ünneplés során, amely Réthy Viktor paulisi szőlőjében folyt le. Az összes aradi nyomdafőnökök nevében Boros János üdvözölte Réthyt és a baráti megemlékezés jeléül átadott neki egy művészies ezüst dohányszelencét, az ünnepelet és az ajándékozók neveivel ellátva. Réthy hálaasan köszönte meg a figyelmet. A szőlőben lakoma volt, a melyen számos felköszöntőt mondtak az ünnepeletre.

— Huszonötezer munkás kizárása. Budapestről jelentik: A gyáriparosok országos szövetségének vasgyári albizottsága holnap ülést fog tartani, amelyen valószínűleg kimondják az összes magyar vasmunkások kizárását. A kizárás 250.000 munkást sújt.

— Grófnő a gyermekfogházban. Gyuláról írják: Almássy Dénesné grófnő a napokban megjelent Gyulán a gyermekfogházban. Mindenik fiatalkoru büntettest meglátogatta cellájában, mindeniknek érdeklődött sorsa iránt. Megkérdezte, hogy élnek-e a szülei, vannak-e testvérei, miből élt, mielőtt a fogházba került, mi indította a bűn elkövetésére és szután buzdította őket arra, hogy okuljanak a jövőben tartsa őket vissza ez az okulás minden bűnös cselekedettől. A grófnő látogatása nagy hatást tett a fogházban. Megjelenése, közvetlen modora, jó szíve, érdeklődése, okossága, a mit mindenkinek, a kivel csak beszélt, még a hiányos nevelésű bűnös is, önkénytelenül megérzett, a legtöbb fiatalok számára könnyeket esalt a szemébe. A látogatásnak, egy kedves epizódja is volt. Az egyik cellában egy cigány asszony egy pufók képű kis gyermeket tartott a karján. A grófnő lorgnont tartva a szeméhez, közel lépett és az eleven szemű kis gyermeket akarta megnézni, de a kicsikének elgörtült a szája és keservesen sirni kezdett, mire a grófnő hirtelen leeresztette a lorgnonját. Ettől ijedt meg a leendő emberke, a kinek bizony nem volt alkalma a putriban megszokni a lorgnonos uri nőket és ezután megnyugodva nézegetett a grófnőre.

— Házasság. Varga D. Dani helybeli fiatal kereskedő a hó 10-én házasságot kötött Bickel József leányával, Irmával.

— Emberöléssel vádolt orvos. Békéscsabáról jelentik: Békésvármegye egyik kisebb községében, a községi orvos ellen bünvizsgálatot kérnek egy szerencsétlen ember hozzátartozói, aki állítólag az orvos lelkiismeretlen gyógykezelése folytán vesztette volna el életét. Több hónappal ezelőtt történt, hogy a község egyik polgára valahogy a karját eltörte. Rögtön orvost hívtak hozzá. Az orvos gyógykezelte is, de úgy, hogy pár nap múlva a beteg vérmérgezést kapott és karját amputálni kellett, de dacára az erős műtétnek, a vérmérgezés már oly előrehaladott állapotban volt, hogy a szerencsétlen ember meghalt. A halott hozzátartozói azzal vádolták meg az orvost, hogy a halálesetet ő okozta, mert ha lelkiismeretes kezelésben részesíti a beteget, a haláleset nem következhetett volna be. A vád a gyulai ügyészség elé került, ahol az orvosszakértők meghallgatása után a megvádolt orvos ellen a vádat elejtették. Most az orvos ellen újabb eljárást indítottak meg. Az ügyészséghez felülvizsgálati

kérvényt adtak be, amelyben újabb bizonyítékok alapján kéri a bűnvádi eljárás megindítását az orvos ellen, hivatkozva egy újabb kuriai határozatra is. Az ügyesség még nem dönthető a szenzációs ügyben.

— **Műszaki körökből.** Steiner József műépítész és építőmester minthogy fővárosi vállalatai azt kívánják, hogy ott is nyisson irodát, egyidőre központi irodáját oda helyezi át. Ezzel egyidejűleg azonban aradi tervező- és vállalati irodáját teljes egészében személyes vezetése alatt Aradon, Szent-László-utca 7. szám alatt fentartja. Az aradi irodában természetesen úgy, mint eddig, csorbítatlanul folyik a munka és ott elfogadják mindennemű, e szakmába vágó megbízásokat.

— **Megkerült az eltűnt színésznő.** Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy Salgó Anna színésznő, Polgár Károly társulatának tagja eltűnt Budapestről és valószínűleg Amerikába ment. Ma azt adják hírül, hogy a színésznő megérkezett Budapestre. Hamburgig ment és onnét vissza fordult.

— **Konkurrencia a csomagszállítónak.** Egy fővárosi lapban olvassuk: Magyar Kiviteli és Csomagszállító meggazdagodott uraival már beszélni se lehetett. Ez volt Magyarországon az egyetlen hatalom, amivel még a teljhatalmu sajtót is korábban lehetett tartani. Egykét üzletember baszkodott a hatalmas napilapok kiadóhivatalai felett. A kiadóhivatalok vezetői gyűlést gyűlésre tartottak a Csomagszállító ellen, de mire sem mentek. Végre egy elkéseredett ember, Guthard Tódor, a Magyar Kiviteli és Csomagszállító hírlaposztályának a vezetője így szól önmagához.

— **Disznóság.** Én szerveztem meg az egész üzletet és kiszívetésü senki maradtam, holott Brachfeldék zsebrerakják a nagy jövedelmeket.

— **Szól és cselekedett.** Maga mellé vette a Brachfeldék jobb tisztviselőit és ment. Ment egyenesen Székely Ferenchez, a Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatójához. Székely meghallgatta a Guthard okos előterjesztéseit és szintén ment. Ment egyenesen a kormányhoz és megszerezte a kormány támogatását. Ment minden, mint a karcapás és ma már jóformán teljesen kész egy millió korona alaptőkével a Csomagszállító régen várt ellenfele, az *Általános Beszerzési és Szállítási R. T.* Brachfeldék persze nagyon megijedtek. Különösen mikor Steiner M. Lajos, a csomagszállító osztály főnöke és jeles szakértője is bucsut mondott a kapufélfőnek. Repültek azonnal a körlevelek, amelyben Guthard Tódort elbocsátottnak jelentették ki és rohant hamar a Brachfeldék kisasszonya a lapokhoz bizalmi nyilatkozatokat aláírni. A lapok nagyrésze aláírta a nyilatkozatot de egy hónap múlva, amikor Guthard kész lesz a szervezéssel, mind otthagyja a drága patikát és odamegy, ahol olesón szolgálják ki.

— **Az aradi fodrászsegéd mozgalma.** A következő sorokat kaptuk: Tekintetes Szerkesztő ur! Kérem, sziveskedjen lapjának folyó hó 10-iki számában „Az aradi borbélysegédek sztrájkmozgalma” cím alatt közölt cikkeink kiegészítéseképpen következő sorainnak helyt adni. Tény, hogy a hó 17-én, vasárnap, egy nagygyűlés megtarására készülődünk. A szükséges előkészületek ennek érdekében befejezve vannak. Szükségesnek tartom azonban kijelenteni, hogy a tervezett nagygyűlés egyedüli tárgya a fodrászsegédek szakszervezetének megalakítása, amennyiben sikerülni fog ez eszméhez a fodrászsegéd tulnyomó részét megnyerni. Természetes, a szervezkedés iníciói azonosak a cikkében említett sérelmekkel. A szervezkedés kimondása ez alapon fog megőrtetni, ha — miként említettem — a többség e mellett dönt. Sajnos, sok közöttünk azok száma, kik a szervezkedés szükségszerűségét, nem a már szinte elviselhetetlen helyzetünk jobbátételében lát-

ják, hanem attól politikai szempontból idegkednek, tudván, hogy egy szervezett munkás, ki ráadásul szocialista, egy nagyon gyűlölt egyéniség, úgy a mesterek, mint a nagyközönség intelligensebb eleme előtt is. Sztrájkról egyetörszó sincs. Nem is lehet. Közületlenül, ide érve az anyagiakat is, nem mehetünk bele a harcba és nem tesszük magunkat ki annak, hogy pár napi hiába való küzdelem után, teljes eredménytelenséggel, de ennél is teljesebb kudarcral, álljunk ismét munkába, mely esetben ügyünk legelszántabb harcosai, a mozgalom vezetői huznák a legrovidebbet, e mellett ez az újabb kudarc is beláthatatlanul hosszú időre el venni a fodrászsegédek kedvét egy újabb mozgalomtól, ami azt jelenti, hogy maradunk továbbra is agyon dolgoztatott, rosszul fizetett, leborralózott ipari munkások. Hát nem! Mi ezt másként tervezzük s e szerint is fogunk cselekedni. Szervező-bizottságunk tagjai kivétel nélkül oly egyének, kikben megvan a kellő értelmiség, a józan belátás, az okos előrelátás, ezeken kívül akarát kedv, tenni vágy, melyek biztosítékai mozgalomunk feltétlen sikerének. A szervezkedés után első feladatunkat egy oly összeg egybehozása fogja képezni, mely a békés meg egyezkedési kísérletek meghiúsulása esetében, **lehetővé tesz egy 2—3 hétig tartó sztrájkot**, ha ugyan a mesterek, ez idő alatt meg nem adják követeléseinket. Mindez hónapokig fog eltartani, úgy, hogy sztrájkról beszélni ma még nagyon korai. Vagyok szerkesztő urnak, hálás tisztelője: **Egy fodrászsegéd.**

— **A székesfehérvári asszonyok népgyűlését a rendőrség betiltotta, mert szabályszerűen nem jelentették be.**

— **Az öngyilkos jegyző.** Bánffyhunyadi irják: Tegnap délután temették el a bánffyhunyadi rejtélyes családi dráma halottját, Imreh Sándor járásbírói jegyzőt. Hogy a hathetes férjet, aki feleségével mintaszerű boldogságban élt, mi vitte a borzalmas tett elkövetésére, még mindig nem tudják. Az asszony iránt, akit szüleinek lakásán ápolnak, általános a részvét. A család a következő jelentést adta ki a megrendítő gyászbeszéről:

Már özvegy Imreh Sándorné Koleszár Irén úgy a maga, mint alulírottak nevében a megtört szív legmélyebb fájdalomával jelenti, hogy forrón szeretett férje, a drága jó gyermek, a felejthetetlen vő, a nemesszívű testvér és rokon Imreh Sándor kir. járásbírói jegyző, tartalékos m. kir. honvéd hadnagy f. évi július hó 7-én délután 6 órakor, életének 30-ik és házasságának első évében váratlanul elhunyt. Az igaz örömet korán váltotta fel a hosszú bánat. Nemes hivatás és szigorú kötelességtudás töltötte be életét, melynek világa véglobbot vett. Várzó szívünk mélységes bánatával álljuk körül ravatalát, kimondhatatlan veszteségünkben Istentől kérve enyhet, vigaszt! Drága halottunk fő dí részét f. hó 9-én délután 4 órakor fogjuk a ref. egyház szertartása szerint a helybeli temetőben örök nyugalomra helyezni. Aldás emlékére, béke porai felett! Bánffyhunyadi, 1910. évi július hó 7-én. Imreh Mózes és felesége és a rokonság.

— **Mi a Persil?** Persil tudományos alapon előállított új mosószer, melyet a szó szoros értelmében joggal modern mosószernek nevezhetünk. Persil a megfontolt és jelentős eddigi mosási módszerek, amennyiben szappan, szóda, kefe, mosódeszka használata mellőzendő. Persil fél annyi idő alatt minden munka és fáradság nélkül tisztítja a fehérneműt, a fehérneműnek fél óráig tartó hifőzése folytán tisztasága és ragyogása fehér szint ad. A fehérnemű fehér marad és azon kellemes illatot nyeri, mintha azt a szabadban fehérítettük volna. Persil nem tartalmaz mérgező anyagokat, nem tűzveszélyes és dacára feltűnő hatásának, ment minden Chlor, vagy Chlorösszetételekből álló, vagy a

fehérneműre bármily káros hatással bíró ártalmas anyagoktól, amiért teljes felelősséget vállalunk. 2688

— **Adomány.** Wiener Gyula dr. fogorvos husz koronát küldött a polgári jótékony társaságnak, melyért hálás köszönetet mond özv. Purgly Lajosné, a polgári jótékony társaság nevében.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban július hó 9-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: **Született:** Truszik István fékezőnek Ilona nevű leánya, Molnár Gábor máv. napszámosnak Péter nevű fia, Tuluk Miksa vízvezetési napszámosnak Demeter nevű fia, Vajkó Milos vaggongyári napszámosnak Péter nevű fia, Vankó Ferenc kereskedőnek Ferenc nevű fia, Radics Ferenc tanítónak László nevű fia, Kőnczien Ferenc máv. távirásznak Sándor nevű fia, Szilágyi mag. tisztviselőnek Erzsébet nevű leánya, Ehlrt Sándor asztalosnak Erzsébet nevű leánya, Eibert János ügyöknek Anna nevű leánya, Mándl Ferenc városi tisztviselőnek Andor nevű fia. **Meghalt:** Fodor Antal 40 éves fékező, Bittner László 73 éves magánzó, Glogovecsán Péterné 60 éves napszámosnő, özv. Valentini Józsefné 41 éves magánzó, Márkus Mária 16 éves leány, Kollár Jolán 6 hónapos leány, Boda Pál 4 hónapos fiú. **Házasságot kötött:** Boros Jenő vasesztergályos Schusztar Annával, özv. Lamort Gyulánéval, Varsándán János kocsis Clepe Máriával, Reisz Ferenc szabó Kriel Annával, Gál Lajos rendőr Gubánda Juliannával, Seidl Vilmos özv. Morár Máriával. — **Július 10. és 11-én született:** Munteán János kőművesnek Mária nevű leánya, Arustin Zakariás utazónak Sándor nevű fia, Szabó István jószágigazgatósági mérnöknek Ilona nevű leánya, Elekes Gáspár biztosítási titkárnak Erzsébet nevű leánya, Balázs János mázolóknak Anna és Julianna nevű iker leányok. **Meghalt:** Kiss István 68 éves napszámos, Höber György 42 éves kocsis, Kasztora Viktória 6 hónapos leány, Lukács János 1 napos fiú, Gligoreszku József 5 napos fiú, Kővágó Gizella 2 hónapos leány, Karabás Demeter 46 éves napszámos, Repp Márta 8 éves leány, Engi Józsefné 25 éves lakatos neje. **Házasságot kötött:** Rauer Pál asztalos Krepsz Máriával, Kovacsik Lajos szobrász Waas Terézszel, Prohászka Ferenc szabó Rónai Bertával, Varga Dávid kereskedő Bickel Irmával, Pártos Zsigmond kereskedő Weisz Ilonával, Fritsch Antal pincemester Schaffer Annával.

— **Dr. Wiener Gyula fogorvos tisztelettel tudatja klienseivel, hogy helybeli és interurbán telefont vezetett be 768. számmal.**

— **Náder J. késműves, Arad (Minorita-palota.) Közelgő fűrdőidény alkalmából értesitem az uri hölgyközönséget, hogy megérkeztek a legfinomabb, legelőszzerűbb hajszűrő vasaim, u. m. ondolirozó, kreppelő és hajfodorító, melyeket mai naptól legjutányosabb árak mellett árusítok el.** 1831

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillé, Vojtek és Weisznál.** 279

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatásu.

Természetes vasmentes szervesanyag.

Kapható fűtőanyagokból és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Budapest, Ródló utca 5.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

1951

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. F. Tudósításait szívesen látjuk.
 X. Keressen föl bennünket a szerkesztőségben.
 T. Sorra kerül.
 K. Sorsjegyei nem nyertek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 11.

5 fillérrel magasabb árak, jobb kereslet, csekély kínálat.

Arak 50 kilogrammonként kiadásra.

	Bell. árak	Áralk.	Aralk.
Buza 1910. októberre	9.41-9.42	9.45	9.45
Rozs 1910. októberre	7.11-7.12	7.22	7.23
Tengeri 1910. októberre	5.55-5.56	5.54	5.55
Zab 1910. októberre	7.19-7.20	7.23	7.24

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Július 11. —

Magyar aranyjárdék 4%	113.20
Magyar koronajárdék 4%	92.15
Magyar koronajárdék 3 1/2%	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.35
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	95.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	225.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.60
Oszták járadék papírban	94.—
Oszták járadék ezüstben	97.75
Oszták járadék aranyban	116.50
Oszták koronajárdék 4%	94.—
1860. évi oszták államsorsjegy	171.—
Oszták-magyar bankrészvény	18.45
Magyar hitelbank-részvény	839.—
Oszták hitelintézeti részvény	685.25
Oszták-magv. államrészvény	740.—
20 frankos arany (Napoleonódor)	19.06
Német birodalmi márka	117.45
London vista	240.30
Páris vista	95.27 1/2
20 márkás arany	23.49

Óriási nagy választék Schantouing, Rekord Ripsz selyem fényű ruha vásznak a legdivatosabb színekben. Himzett batisztok, Zephierek, kartonok, mosó és gyapju delaine az idény előrehaladottsága folytán rendkívül **olcsón** lesznek kiárusítva. Nagy parthie vétel gyermek Cloth és vászon kötökben.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Arak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Július 11.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	8.70-8.75
76 " " " " " " " "	8.75-8.85
77 " " " " " " " "	8.90-9.00
78 " " " " " " " "	9.10-9.20

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új...	8.60-8.70
Rozs új...	6.45-6.50
Árpa új...	5.25-5.35
Zab új...	6.30-6.35
Tengeri régi...	5.40-5.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 11. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Hatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 142-44 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 146-148 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146-150 fillérig.

Sertéselészám: július hó 8. napján volt készlet 38812 darab, július 9. napján felhajtott 406 darab, július 9. napján elszállított 436 darab, július 10. napjára maradt készletben: 38,782 darab. A hiteltartó sertés üzlet irányzata éténkebb.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

6913.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1910. július hó 12-én:

Itt először:

Vándrey Ferenc és Tapolczay Dezső vendég-felléptével:

Ámor, a pénzügynök.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Lores Luis. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Ámör, bankár	Tapolczay D.	Lagaillarde	Leövey Leó,
De Garches	Dióssy Nusi.	Dupont	Polgár S.
Montfleuret	Delli Lajos.	Anselme	Várnay Jenő.
Joliveau	Vándrey F.	Terrasson	Kulcsár L.
Joliveauné	Benkőné	Orvos	Vass Je. ö.
Lucy	Harmath J.	Eugénie	Zalai Margit.

Kezdete 8 órákor

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. július 12-én, kedd:

1. Örökbe fogad a Dráma. — 2. Az elektromos disznó. Humoros. — 3. Gyermek virágkorzó. Látványos. — 4. Az otthon. Dráma. — 5. Jön a medve. Humoros. — 6. A gaztett. Dráma. — 7. Mikor a zene szól. Humoros. — 8. A menyei irodalom. Látványos

Előadások délután 7 óráig kezdve.

Helyárak: I-6 hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Blőkészületben:

A szultán birodalma.

Irta: Ifj. Hegedüs Sándor. 3 felvonásban. Számos álló-és mozgótényképpel.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázsza.

NYILTÉR.

Mint a napnak sugara

a tűre, úgy hat az üstben a mosásnál a

Persil

a ruhára 1/2 óra főzésnél.

Yakítónan fehér fehéreműt!

Dörzsölés nélkül! Kefelés nélkül!

„Persil“ dacára csodás hatásának nem tartalmaz Clort, sem egyéb a ruhára ártalmas alkotórészt, amelyért kezességét vállal a gyáros.

Fabrik: Gottlieb Voith, Wien III.

Mindenütt kapható.

2688

Feltalálók!

Akik egy ideát megvalósítani akarnak, vagy azon javítani óhajtanak, avagy valami akadály van találmánya értékesítésében, forduljanak bizalommal alantí címhez, hol teljes discreció mellett és minden díjazás nélkül kiváló szakérőkkel egyetemben vizsgálják felül a találmányokat. Jó találmányokra állandó kérdőkördések. Feltaláláshoz kérdések ingyen. — Feltaláló iroda:

BÄUERLE & BECK
 Karlsruhe in Baden. 6681

Nagymennyiségű

pléh-pánt

Jutányos áron

eladó.

Nem kell reklám!

Mert mindenki tudja, hogy a

temesvári ernyőgyár raktárában legolcsóbban szeresheti be

ernyő és fűző szükségletét.

Javítások olcsón és pontosan eszközöltetnek.

Arad, Központi szálló mellett. (Andrássy-tér 20.)

Varga D. Dani.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kaszinók, vendéglősök és magánosoknak a **legjobb minőségű** 2007

gyertyánfa-bábukat

és I-ső osztályu

lygnum-sanktum tekegolyókat

b. figyelmébe ajánlja

Bauer Gyula

Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota.

Uri asszonyok!

Önökhez szólunk, kiket férjeik elhanyagolnak. Megértjük és orvosolni akarjuk azt a vigasztalanságot, melyben a férjek részesítik a nőt. Miért hervadjon el egy fiatal asszony anélkül, hogy élvezné a fiatalság örömeit? Ne törődjenek az „erkölcsös” társadalommal, ha az élet kínálja magát. Hallgassanak két uri fiu kérés szavára, kik nagyon szeretnének árván hagyott urasszonyok imádói lenni. Irjanak „két apache”-nak a kiadóhivatalba. 2678

Remek

szép rococo salon butor, bársony foutil és pompon ágy foutil, vilány lámpa és mosó edények nagyon olcsón eladók Lujza-utca 3. 2684

Építkezők figyelmébe!

Uj és ócska ajtók és ablakok eladók. Lujza-utca 3. 2685

Deák Ferenc-utca 15. számu

házban teljes ellátásban részesülhet; csakis intelligens urhölgy jelentkezhet. 2679

Modern garcon lakás

mely 2 szobából, előszobából és fürdőszobából áll, (teljesen különálló ház) november 1-re kiadó Révay-utca 9. szám alatt. Értekezni lehet az udvarban. 2682

Eladó

egy éves vajgyár berendezés 20% engedménnyel. Pollák Lipótnál, Főnlak. 2681

Két jóházból való fiu

tanulónak azonnal felvétetik Kovács Gusztáv fűszerkereskedőnél Erzsébet-utca 18. 2683

Angyal-utca 25a. sz. ház

melyben egy husz év óta fennálló, jóforgalmu italmérés és tőzsdével bíró szatocs-üzlet van eladó. 2378

Ka cigarettázik

használgon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fla könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

2 szobás lakás

augusztus 1-re kiadó Fácán-utca 3a. sz. alatt. 2378

Üzletáthelyezés.

Eisele János Koronás Áruháza Arad, Forrai-utca Gr. Hunyady-féle palotába helyeztetett át. 2374

Ügyes kárpitos

olcsón ajánlkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre. Stáhl M., Bercsényi Miklós-utca 32. sz. 2657

Kiadó

Mosóczy-telepen Dugonics-utca 20. egy mézárós és hentes üzlet. Bővebbet ugyanott. 2655

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 60 fillér Ingusz I. és Fla könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. 167

Olcsó pénz

közvetit tisztviselő-, váltó- és jelzálog-kölcsönökre, továbbá minden elfogadható érték 70%-áig. Wéber Károly bankbizományos, Világos. Telefon szám 20. 2478

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 80.000 kötetes zenekölcsönző intézet — Confetti és lampionok legjutányosabb forrása. — Olcsóságok levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazzák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. Telefon 885. sz. 525

Cukrász ü let

jó forgalmu nagyobb vállalat miatt azonnal eladó: Schweiger Arad, Boros Beni-tér 8. 2687

Azonnali belépésre keresek

gabonaüzletembe egy 4 közép-osztályt végzet, a magyar, német nyelvet bíró jó írásu

gyakornokot

kezdő fizetéssel. 2623

Weisz Adolf

terménykereskedő, Újarad.

12532-1910.

Hirdetmény.

A földmivvelésügyi minister 1708. eln./1910. sz. rendeletére köz-III/3.

hírré tesszük, hogy az Oroszországgal 1906. évi február hó 15-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződés aláírása alkalmával történt kölcsönös jegyzékváltás útján megállapított és a baromfinak és állati nyersterményeknek Ausztria-Magyarországban és Oroszországban való állategészség-rendőri kezeléséről, valamint az állatoknak, állati nyersterményeknek és veszterjesztő tárgyaknak Oroszországból a magyar szent korona országába való behozatalára és ezeken keresztül átvitelére nézve hatályban levő állategészség-rendőri kezelésről szóló határozmányokat az azok iránt érdeklődők az aljegyzői hivatalban (Városház, emelet 67. sz. ajtó) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Arad, 1910. július hó 2.

A városi tanács.

279-1910 vhtó szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. ker. kir. jbiróságnak 1909. évi Sp. I 1238/5. számú végzése következtében dr. Dáni Vilmos budapesti ügyvéd által képviselt Robitsek Kálmán javára 100 kor. s járulékaik erejéig 1909. évi szeptember hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával le és felülfoglalt és 1255 koronára becsült következő ingóságok, u. m. butorok, lámpák, szőnyegek, edények nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagybutyváni kir. járásbíróóság 1909. évi V. 309/4. sz. végzése folytán 100 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi július hó 9. napiától járó 6% kamatai és eddig összesen 47 kor. 85 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Monyaszán, adós lakásán leendő megtartására 1910. évi július hó 18. napjának délelőtti fél 12 órája határidőül kitélik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfogadják adatait.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagybutyván, 1910. évi június hó 30. napján.

Walder Izsó

2680

kir. jbir. végrehajtó.

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos

kávé

tea és rum

üzlet.

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer) minden órában friss pörkölés.

ARAD, Andrassy-tér 20., sz. szemben a megyeházzal.

— Szakszerű, példásan tiszta kezelés. —